dien, 1952. gada 26. aprīlī

AŽOS VĀRDOS

iecas dienas pēc tam, kad ģen. enhauers bija paziņojis, ka 1. jūnijā atstāj Ziemeļatlan- Savienības augstākā militā- pavēlnieka posteni Parīzē un as atpakaļ uz Savienotajām stīm, beļģu komūnistu laik- sts Drapeau Rouge uzsāka asu npaņu pret ģenerāli. Kampa- galvenais sauklis ir piespiest enhaueru atteikties no viņa eizējā posteņa. Vai nu beļģu nūnistu žurnālisti nemaz ne- citus laikrakstus, vai arī Mas- as pavēle uzsākt minēto kam- u bija pienākusi Briselē par u.

*

r lielu pompu kāds vāciešu oteātris Frankfurtē uzsācis iz- t jau labi novecojušo filmu umu frontē bez pārmaiņām, darināta pēc līdzīga nosau- na Ērika Remarka romāna. o reizi uz vācu ekrāniem šī a parādījās tieši pirms 20 em — 1932. g. pavasarī. Jau najā izrādē Hitlera brūnie li kino zālē palaida 200 bal- pelītes. Tās sacēla milzīgu ku apmeklētājos, īpaši dāmu pā. Pārtrauca šo izrādi un rauca arī filmas izrādīšanu Vācijā.

*

nains kautiņš izcēlās Austrā- parlamentā — deputātu ka- ā — debatējot Rietumu un rumu attieksmju ietekmi uz triju un meklējot vainīgo a līguma aizkavēšanā. Dedzī- izstāvēdams Kremļa politiku rijā, kāds komūnists zaudē- savaldīšanos, nosaucot visu amentu: „jūs fašistu klauni uzpūstie punduri", pēc kam s vicinādams tuvojās labā na frakcijai. Tur viņš saņē- spēcīgus dūru triecienus, kas to komūnistu noguldīja uz m. Abām pusēm radās pali- Policijai kautiņu pārtraucot, s konstatēt 9 zilas uzacis un sinainus degunus, kā arī 3 ztus zobus.

grāmatu raža!

emti visi mūsu lielā dzejnie- ais sējums jau aprīlī iznāk o STĀSTI UN TĒLOJUMI u literatūru ar apm. 500 lpp. u sējums SARKANĀS LA- ar apm. 440 lpp., oktobrī IEZĪMES (480 lpp.) un kā cembrī visa, Skalbes DZEJA monumentālo izdevumu (2400 viški lēti, iemaksājot tagad iem sējumiem $13.50, iesie-

otajos rakstos, kas ietver vi- akas, ko Skalbe uzrakstījis. BĒRNĪBAS ATMIŅU TĒLO- virkne MEŽĀ un LAUKĀ. sakās uz visiem 5 sējumiem, vismaz par 1 sējumu, atse- olikta ļoti zema: broš. $3.00;

LUGAS
ōlitas brīnumputns, Prince- lis Brusubārda vienā greznā kes daudzkrāsainām illustrā- ies. $4.25.

ĪZE
par Rīgu luksa izdevumā ar rāsainām un vienkrāsainām iesieta $6.00.

teātrī rādītais latviešu kla- āns. Broš. $2.50, ies. $3.25.

ZERA
ģionāra tēma. 1.80, ies. 2.50

KSNEŠI
0, iesietie eksemplāri dāva-

hansona sakārtojumā. $1.80, dāvanu kasetē $2.50.

TS
rtētais lieliskais romāns par rivvalsts laikā. $1.65, ies. 2.20

ENĀ
s raksturošanai: Meistarno- 0.

UN PĒRTIĶIS
n cilvēkiem. $0.70, ies. $1.20.

UN VIŅA SIRDS
z krājumā $1.50, ies. $2.00

IVE
n nepieciešama rokas grā- higiēnas jautājumiem. $1.65.

ENGLISH
iesācējiem. $1.35.

tāvja

VĪTIS,
Ottawa, Ont., Canada

V A

Mr. I. PENIKS
4223 Dorchester Str. W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS Publishing Co
Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in the U.S.A.:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2 - 7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 34./57. TREŠDIEN, 1952. G. 30. APRĪLĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2 - 7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00; par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa: slud. daļā $1.30; tekstā $2.60 par vienu collas telpu 1 slejā

NOTIKUMI KOREJĀ

Seulā. — No pamiera komisiju slepenām sarunām šķiet nav nekas iznācis, jo abas puses nevarēja atrast saprašanos pag. piektdienas konferencē. Apvienoto Nāciju komisija iesniedza komūnistu komisijai savus priekšlikumus par gūstekņu apmaiņu, bet komūnistu sarunu dalībnieki ne tikai lauza norunāto klusēšanu, bet apvainoja ASV par nepareizu datu došanu attiecībā uz gūstekņiem, kas vēlas atgriezties pie komūnistiem. Jo sevišķi asi uzbruka Pekinas radio, vainojot visos Korejas kara notikumos ASV. Svētdienas vakarā bija paredzēta galvenās pamiera komisijas paplašināta konference, bet sestdien Apvienoto Nāciju komisija atsauca šo konferenci, uzdodot par iemeslu „nenovēršamus, svarīgus apstākļus".

Preses korespondenti ziņo, ka Apvienoto Nāciju pamiera komisija bija iesniegusi komūnistu pamiera komisijai sarakstu tikai par tiem gūstekņiem, kas vēlas atgriezties komūnistu pusē brīvprātīgi, no kā izriet, ka 3 no ik 5 gūstekņiem nevēlas atgriezties (70.000 pret 170.000).

Atklāts jaunais Irānas parlaments

Teherānā. — Irānas šachs svētdien svinīgā runā atklāja jauno Irānas parlamentu. Viņš izteicās, ka persu valdība darīs visu, lai Irānas eļļas avoti tiktu pilnīgi izmantoti.

Parlamentā iztrūka min. prez. Mosadeghs, kas pašreiz nejūtas vesels, kā arī Pad. sūtnis. Pēdējā iztrūkšanu izskaidro kā diplomātisku protestu pret tikko noligto militāro līgumu starp Irānu un ASV.

Holandes karaliene atstāj Kanadu

Otavā. — Holandes karaliene Julijana un princis Bernhards svētdienas vakarā, pēc vienas nedēļas viesošanās Kanadā, izlidoja atpakaļ uz Holandi.

Augstos viesus izvadīt lidlaukā bija ieradies Kanadas ģenerālgubernātors Masijs.

Komūnistu demonstrācijas Berlīnē

Berlīnē. — Pagājušā ceturtdienā lielas komūnistu masas rīkoja ģenerālmēģinājumus 1. maija strādnieku dienas demonstrācijām. Komūnisti neapmierinājās ar gājieniem un mītiniem savā Berlīnes zonā, bet atsevišķas grupas ienāca arī Rietumu daļā, radot sadursmes ar policiju un nacionāli noskaņotiem vācu iedzīvotājiem. 13 komūnistus apcietināja.

Bezdarba atslābums Kanadā

Otavā. — Kanadas darba ministrija ziņo, ka bezdarbnieku skaits pamazām sāk samazināties. Skaitļi rāda, ka visā Kanadā ap 13. martu bijis 377.700 bezdarbnieku — augstākais skaitlis visā pagājušā ziemā.

Kanadas līdzdalība nākošās atombumbas mēģinājumā

Otavā. — Amerikas Atomu rūpniecības vadība uzaicinājusi Kanadas atomu pētniekus piedalīties nākošās atombumbas mēģinājumos, kas paredzēti šīs vasaras beigās. Līdz šim Kanadas atomu speciālistus nepielaida amerikāņu atombumbas mēģinājumos.

STAĻINAM JĀPĀRKĀTO SAVI PLĀNI

Amerikāņu 7. armija ir gatava kaujai

Pēdējo 12 mēnešu laikā Rietumu aizsardzības spēki Eiropā, it īpaši amerikāņu vienības augušas skaitliski un militāri, ziņo žurnālisti, kas ilgāku laiku pavadīja vecajā kontinentā, lai iepazītos ar Sav. Valstu sniegtās palīdzības izlietāšanu un brīvās pasaules pašiesajām pūlēm aizsargāties. Oponējot tiem, kas mazticīgi vērtē brīvās pasaules militāros spēkus un vēl arvien domā, ka sarkanarmija var viegli pārņemt visu Eiropas cietzemi, amerikāņu žurnālisti ar konkrētiem piemēriem pierāda amerikāņu pašu spēku sistēmatisko izveidošanos un gatavību stāties pretim Kremļa masām kaut vai rīt. Gluži labi sava pretinieka spēku pieaugumu zinot arī Staļins, kas esot spiests pārkārtot savus uzvaras gājiena plānus.

NYT speciālkorespondents īpašā rakstā attēlo ASV 7. armijas gaitas, ar ko viņš pilnīgi iepazinies uz vietas, kur armija stacionēta un gatavojas saviem lielajiem pienākumiem.

Amerikāņu žurnālists, kas uzmanīgi vērojis kā vadības darbu galvenajā stābā, tā arī karavīrus rūpīgi izplānotajās un grūtajās apmācībās, raksta:

„Savienoto Valstu 7. armija, kuras galvenā mītne atrodas ļoti jaukā vietā Stutgartes apkārtnē, laikam gan ir pašlaik vislabāk sagatavotā amerikāņu vienība miera laikos ārzemēs. Īpašas atzinības vērts katra atsevišķa karavīra vārējums un vienības ciešais saliedējums.

Armijas locekļu skaits ir veselas piecas reizes lielāks nekā tas bija pirms gada. Bez piecām pilnīgi pamatsastāva divīzijām armijas augstākā komandiera rīcībā ir norūdītas kavalerijas formācijas, patstāvīgi būvbataljoni un iespaidīgi artilerijas spēki.

Pirmais gads, kas aizvadīts ļoti smagos treniņos, nepārtraucot tos pat visbargākā ziemas salā un brīžiem darbojoties visnecilākos apstākļos, ir saliedējis virsniekus un karavīrus ciešā vienībā. Savu uzdevumu pārzināšana un kareiviska saderība sola augstu militāru varējumu. Cīnīšanās māka, kas iegūta īstai kaujai līdzīgos apstākļos un pārbaudīta divi plašos manevros, atļauj apgalvot, ka ASV 7. armija ir gatava stāties pretim ienaidniekam kaut vai rīt.

Kopā ar britu armijas 4. divīzijām pie Reinas amerikāņu 7. armija ir daļa no tiem sabiedroto spēkiem, kam saskaņā ar kopējiem Rietumu aizsardzības plāniem būtu jādod pirmais pretsitiens sarkanarmijas masām, kas triektos pret Rietumvāciju. Armijas gatavība atļauj apgalvot, ka šis pretsitiens būs ļoti efektīvs. Šo divu armiju apmācības un kaujas spēju pakāpeniska pacelšana līdz pašreizējam līmenim nav palikusi nepamanīta arī Maskavai, kas uz to arī reaģējusi. Kremlis ir papildinājis savus spēkus Austrumvācijā pāri iepriekšējiem plāniem un dara to vēl tagad. Vācijas austrumu joslā steidzināti ceļ jaunas baraku pilsētiņas, kur pavasarī pieplūdīšot jaunas sarkanarmijas divīzijas, kā arī tur novietošot bruņotas vācu vienības, ko maskēšanās dēļ krievi pagaidām dēvē par policijas spēkiem.

Būtu nepareizi apgalvot, ka Savienoto Valstu 7. armijas skaitliskais sastāvs un gatavība jau ir pietiekami, lai krievu iznīcības veltni tūdaļ pārvērstu asins masā. Bet pašlaik Rietumeiropa vairs nav hipnotizēta pelīte lauvas priekšā.

Militārie lietpratēji, kam kopaina labi pārskatāma, izteikušies, ka Maskavai nācies grozīt savu pirmo plānu, kas paredzēja pastaigāšanās gaitu, dodoties cauri Berlīnei, Braunšveigai, Hanoverai, uz Rūru un tūdaļ dot iznīcinātāju triecienu eventuālām Rietumu sabiedroto spēku kodolam. Kremlim nācies izstrādāt jaunus plānus, kuros vairs nedominē tik ļoti izdaudzinātais Rietumu sabiedroto spēku vājums. Iegūta informācija, ka jaunajos plānos Kremlis vairs nav paredzējis dažās dienās iegūt plašas teritorijas, bet gan visu uzmanību koncentrē jau minēto amerikāņu un britu armiju iznīcināšanai, tās vispirms sadrupinot."

Savu ziņojumu pabeidzot, amerikāņu žurnālists izceļ citu parādību, kas Rietumu optimismu vēl pastiprinot. Ar lielu ticamību varot pieņemt, ka 7. armijas virsnieki arī politiskā ziņā esot nobrieduši savam uzdevumam. Blakus militārai gatavībai viņi ļoti labi pazīstot pretinieku, tā nodomus, kā arī veidu, kādā ASV augstākā vadība nodomājusi pasargāt pasauli no lielākajām briesmām, kas draud brīvajai pasaulei. Apziņa, ka pretinieks, kas šodien apdraud ne tikai Amerikas sabiedrotos, bet arī viņiem pašiem visas tās brīvības, uz ko ASV pilsoņi ir lepni, ir pievеicams vienīgi kaujas laukā, esot radījusi karavīros entuziasmu cīnīties un ziedoties.

IZBEIDZAS JAPĀNAS OKUPĀCIJA

Tokio. — Pirmdien, 28. aprīlī izbeidzās Japānas 7 gadu ilgā okupācija.

ASV spēku komandieris Tālos Austrumos, ģen. Ridžvejs sestdien nodeva japāņu tautai ASV vēlējumus. Viņš norādīja, ka amerikāņu karaspēku izvedīs no Japānas tad, kad Japānai tās aizsardzībai pret komūnistu zemēm būs pašai pietiekoši bruņoto spēku un tā atzīs amerikāņu karaspēka atrašanos Japānā par lieku.

Japānas valdība un tauta okupācijas laika izbeigšanās gadījumā nekādus svētkus un tautas demonstrācijas nerīko, bet saņem brīvību ar pilnīgu klusēšanu.

Irāna paraksta līgumu ar Savienotām Valstīm

Teherānā. — Piektdien Irānas min. prezidents Mosadeghs parakstīja līgumu ar ASV, ar kuru Irāna apsolās sniegt pilnīgu palīdzību Apvienotām Nācijām, apsolās pastiprināt Tuvo Austrumu militāro aizsardzību un cieši sadarboties ar ASV, lai paceltu Irānas saimniecisko un sociālo līmeni.

Kā zināms, Irāna saņems no ASV lielu financiālu pabalstu saimnieciskā stāvokļa stabilizēšanai.

Elizabetes II kronēšana

Londonā. — Oficiālās aprindas zina vēstīt, ka Anglijas karalienes Elizabetes II kronēšana damājams notiks 1953. g. 1. jūnijā. Anglijas valdība šo datumu esot apstiprinājusi

AMERIKĀŅU ATOMBUMBA

Tikko notikušais atombumbas izmēģinājums izraisījis plašas pārrunas amerikāņu atomu zinātnieku un militaristu aprindās. Atsauksmes par sasniegtiem rezultātiem ir dažādas. Saprotams, ka ASV aizsardzības iestādes neizpauž atklātībai visu to, ko tās no šī izmēģinājuma secinājušas.

Kongresa pārstāvji, prese un nespeciālisti bija ļoti pārsteigti par sprādziena efektu un rezultātiem: tie brīnījās, ka sprādziens spējis sakausēt smiltis, aizdedzināt tuvumā esošās ēkas, spēka ratus un zāli ,apm. 3 jūdzes no iedarbības vietas.

Karavīri, kas atradās sprādziena vietai daudz tuvāk (4 jūdzes) un kas drīkstēja drīz pēc sprādziena iznākt no saviem ierakumiem un pēc apm. stundas ieiet sprādziena tiešās iedarbības apgabalā, turpretim nebija pārāk sajūsmināti par redzēto. — Bumba izsprāgusi apm. 4 jūdzes virs zemes, kamdēļ viņas trieciena spēks un izstrāvojuma ietekme tikusi samazināta. Daži novērotāji domā, ka mazāka bumba, izspridzināta daudz tuvāk zemei, būtu bijusi iedarbīgāka. Militārie speciālisti izteic domu, ka disciplinētu un pietiekoši ierakušos karaspēku neiznīcinātu un no ierindas neizsistu bumba, kas izspridzināta lielā augstumā. No otras puses — karaspēka vienībām jāatrodas daudz tuvāk, kā tās bijis šai izmēģinājumā, lai pēc sprādziena tūliņ varētu ieiet ienaidnieka joslā. Bet šāda tuva novietošanās pie ienaidnieka pozicijām būtu liels risks, jo neprecīzi mesta bumba apdraudētu arī pašu karaspēku. No augšminētā jāsecina, ka ASV militārām iestādēm jāatrisina vēl daudzi jautājumi, lai atombumbu izmantotu tieši taktiskiem nolūkiem — ienaidnieka frontes karaspēka vienību iznīcināšanai. Drošākais līdzeklis frontes vienību apkarošanā ir atomu artilērija un atomu mīnas, kuras ir daudz precīzākas. Vēl jo vairāk — atombumbas aizmugurē spēj izdarīt lielāku postu, iznīcinot ienaidnieka lidlaukus, fabrikas, dzelzceļus u. t. t., nekā tieši frontē pret izsvaidītām karaspēka vienībām.

Atomu ieroči atrodas vēl savā attīstības stadijā, kamdēļ arī to izmēģinājumi ne vienmēr dod gaidītās sekmes, kā piemēram šis pirmais izmēģinājums pret karaspēku sprādziena tuvumā.

Tomēr atomieroču izlietošanas iespējas ir neparedzami plašas, un ar laiku tās stipri pārveidos mums zināmo kara mākslu.

Sabotieri Indokīnā

No Indokīnas ziņo, ka vietējo vietminu komūnistu sabotieri sestdien uzspridzinājuši Saigoņas tuvumā 2 lielus eļļas un benzīna rezervuārus, tādējādi iznīcinot ap 100.000 galonu eļļas un benzīna.

BRUŅOŠANĀS PADOMJU SAVIENĪBĀ

Pēc Eizenhauera stāba šefa Grintera paziņojuma Padomju Savienība pēc Otrā Pasaules kara no 175 divīzijām, 20.000 lidmašīnām un 300 zemūdenēm izveidojusi jaunu armiju. Pie šiem spēkiem vēl pieskaitāmas apm. 60 divīzijas no satelītu valstīm, kuru virsniekus un lidotājus apmācījuši krievu militāristi. Angļu gaisa spēku eksperti norāda, ka Padomju Savienībai ir gan 20.000 lidmašīnu, bet ka to kvalitāti grūti noteikt. Viņi min Vācijas krievu zonā ievēroto jauno iznīcinātāju, kurš esot pārāks par MIG 15, neskatoties uz pēdējā panākumiem Korejā

Spriežot pēc Padomju Savienības budžeta, tās bruņošanās tiek veikta paātrinātā gaitā. Pavisam budžetā paredzēti 477 miljardi rubļu, no kuriem 114 miljardi (apm. 1/4) valsts aizsardzībai. Skaitļi vien šoreiz neko neizsaka, jo rubļi nevar salīdzināt ne ar vienu citu valūtu, bet tie tomēr rada svarīgus secinājumus. Vispār skaitliski budžets paaugstināts par 18 proc., salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bet par 43 proc., salīdzinot ar gadu pirms Korejas kara sākšanās. Sakarā ar preču cenu samazināšanu, rubļa pirktspēja pieaugusi, kāpēc, piesardzīgi rēķinot, bruņošanās izdevumiem paredzēts ap 69 proc. vairāk kā 1949. g. Pēc angļu aizsardzības ministra Simvela spriedumiem, pagājušais budžets pieticis 4,5 milj. liela karaspēka uzturēšanai, kā arī 5000 tanku un 10.000 lidmšaīnu ražošanai. Jāievēro arī, ka krievi, slēpdami apbruņošanai paredzētās summas lielumu, daļu no šiem līdzekļiem ietilpina citos budžeta posteņos, kā piem.: atompētījumiem (atombumbām) paredzētās summas ietilpst speciālos un kultūrālos izdevumos, drošības policijas spēku uzturēšanā, un „administrātīvos un tiesas" izdevumos u. t. t.

Lai līdzsvarotu un pat pārspētu Padomju Krievijas apbruņojumu, Trūmens pieprasījis 7,9 miljardi dolaru, bet arī tad jāšaubās, vai mērķis būs sasniegts. Pēc paredzētiem plāniem ASV gaisa spēkos 1955. g. ietilpa tikai 10.000 lidmašīnu.

Zem ieročiem esošo karavīru skaits ir dubultots, bet tas vēl tālu nesniedzas līdz Padomju Savienības apmēriem. Ir nepieciešami, lai visas Atlantijas pakta valstis steidzīgi pievērstos karaspēku un apbruņojumu izveidošanai, un ASV palīdzētu ar smago ieroču un stipri komplicēto apbruņojumu piegādi. Arī atombumba nav vairs tikai sabiedroto patente vien, jo, tāpat kā Anglija radījusi savu atombumbu miniatūrā, Padomju Savienība krauj kaudzē savas atombumbas, kuru spēks, iedarbe un izveidojums ir vēl noslēpums.

Smaga karakuģu sadursme manevros

Vašingtonā. — Svētdien Amerikas Savienoto Valstu flotes manevros Atlantijas okeānā 1200 jūdzes austrumos no Bostonas lielā ātrumā sadūrās 2 amerikāņu flotes karakuģi — mīnu licējs „Hobson" un lidmašīnu bāzes kuģis „Wasp". Sadursmē mīnu licējs, ļoti smagi iedragāts, tūlīn nogrima, prasot ļoti lielus cilvēku upurus. Pēc vēl neskaidrām ziņām 176 jūrnieki nogrima, spēja pats saviem spēkiem atgriezties ostā.

KARTE, KURĀ ATZĪMĒTI PAD. SAVIENĪBAS GULAG'I

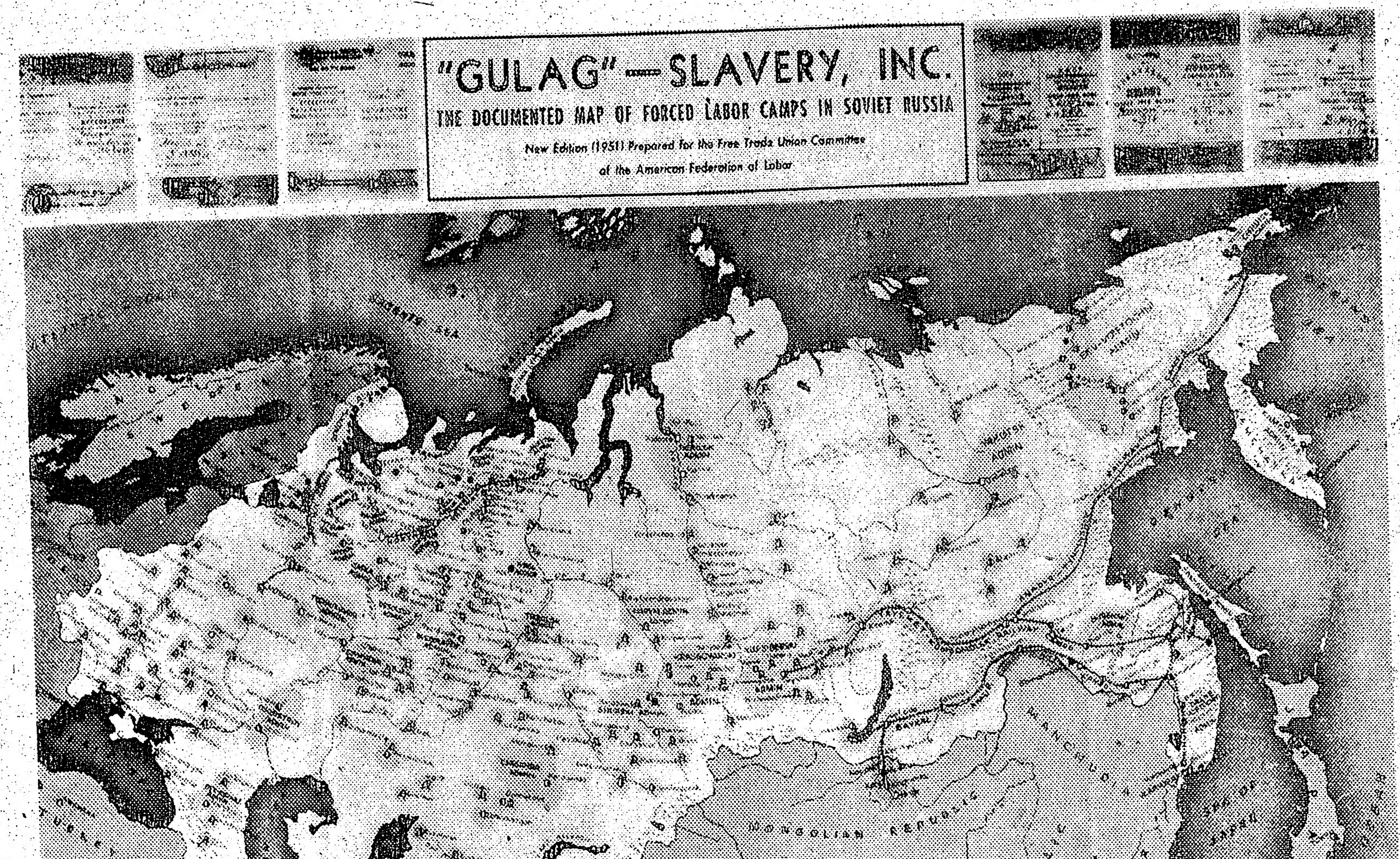

GULAG — Padomju Savienības vergu nometņu pārvaldes saīsināts nosaukums. Rietumu vērtējumā PSRS 175 nometnēs ieslodzīti pāri par 14 milj. apspiesto tautu piederīgo. Pie 12—15% mirstības dažos gados šis skaitlis vēl ievērojami pieaug. Tas nozīmē, ka vergu darbs lielajā komūnisma zemē vēršas plašumā. Īstenībā šie skaitļi, kurus snieguši ap 14.000 poļu armijas bij. ieslodzītie, bēgušie deportētie un ko sakopojušas Apv. Nācijas, ir aplēsti ļoti uzmanīgi. Šajās „labošanas un audzināšanas" darba nometnēs ieslodzītiem izsniegtas īpašas pases, kurās valsts amatpersonas ar parakstiem un zīmogiem apliecina šo vergu sistēmas esību. Amerikas brīvo arodbiedrību savienība savā laikā publicēja PSRS karti ar tajā atzīmētām koncentrācijas nometnēm (sk. augstāk karti), kā arī publicējusi minēto pasu foto attēlus, piesolot 1000 dol. katram, kas pierādītu, ka dokumenti nav īsti. —

Krievu vaina Katinas noziegumā

Frankfurtē. — Vairāki ASV Kongresa locekļi un amerikāņu juristi ieradušies Rietumvācijā, lai uzklausītu vācu amatpersonu liecības, kas II kara laikā piedalījušās Katinā noslepkavoto poļu virsnieku masu kapu atrakšanā un izmeklēšanā. Liecinieki iepazīstināja Kongresa locekļus ar visai nozīmīgiem faktiem, kas no jauna apstiprina, ka poļu virsniekus noslepkavojuši komūnisti.

Starp pirmajiem lieciniekiem bija vācu bruņoto spēku centrālo armiju grupu pretizlūkošanās dienesta šefs ģenerālmajors Rūdolfs Gersdorfs. Viņš demonstrēja komitejai, kā notikusi poļu virsnieku roku sasiešana un noslepkavošana ar šāvienu pakausī.

Gersdorfs, kas 1943. gadā vadīja masu kapu atrakšanas un izmeklēšanas darbus, teica, ka viņš pats savām acīm redzējis ļoti daudz dokumentu, kas atrasti pie nogalinātajiem poļu virsniekiem, kad tie izrakti no masu kapenēm. Pēdējie ieraksti šajos dokumentos bijuši no 1940. gada marta vai aprīļa, kas liecina, ka tad arī virsnieki nogalināti. Bet šai laikā zināmais apgabals bija krievu rokās. Krievi, kas arī savā laikā izmeklēja Katinas masu slepkavības lietu, paziņoja, ka poļu virsniekus noslepkavojuši vācieši un tas noticis 1941. g.

Ģen. Gersdorfs citēja datus, ko viņš ieguvis no kāda noslepkavota poļu virsnieka dienas grāmatas. No tā redzams, ka poļu virsnieki 1940. g. martā no viņu nometnes Pozalskā (rietumos no Smoļenskas(pēkšņi salikti vilcienos un vesti rietumu virzienā. Gersdorfs ziņoja arī, ka vāciešu noorganizētajā internacionālajā Katinas izmeklēšanā masu kapu atrakšanā un tālākā izmeklēšanā noskatījušies arī amerikāņu, britu, franču un poļu karavīri, kas toreiz bija vācu gūstā.

Cits liecinieks, bij. vācu ģenerālleitnants Eižens Oberheicers, kas bija vācu centrālo armiju sakaru priekšnieks, apliecināja, ka pēc dokumentiem, kas atrasti pie izrakto poļu virsnieku līķiem, bijis redzams, ka slepkavošana notikusi visvēlākais 1940. gada maijā. To pašu apgalvoja cits vācu liecinieks, Alberts Pfeifers, kas bijis klāt pirmo masu dobju atrakšanā.

Spriežot pēc krievu ziņām, poļu virsniekus noslepkavojuši vācu pulkveža Fridricha Arena pulka vīri. Pats Arens liecināja kongresionāļu komitejai, ka tanī laikā, kad pēc komūnistu ziņām viņš vadījis slepkavošanu Katiņā, viņš bijis Hallē. Viņš varot uzdot simtiem vāciešu vārdus, kas apliecinās, ka viņš tai laikā bijis Hallē, bet nevis kaut kur pie Smoļenskas. Arens ļoti nožēloja, ka krievi nav paklausījuši komitejas aicinājumam sūtīt savus aculieciniekus uz Vāciju, lai tur nodotu liecības izmeklēšanas komitejai.

ARĪ KOREJĀ RADUŠIES PAVASARA VĒSTNEŠI

Korejā pēkšņi iestājies tīkams pavasaris, kas ar savu spirgtumu un augšāmcelšanās spēku atdevis ticību dzīvei daudziem pārmocītajiem, kas cenšas celt jaunu laimi savās pagaidu mītnes vietās, kur tie mituši tikai nepilnu gadu — tā no Korejas ziņo lielā amerikāņu dienas laikraktsa Chicago Daily Tribune speciālkorespondents.

Pērngad zeme varēja atpūsties, tagad zemes arāji ir atkal atpakaļ, nolīdzina granātu lielrakumus, drenē ūdens pieplūdus. Laukos strādājam redz gandrīz vienīgi sievietes un vecus vīrus. Pilsētās var sastapt vēl diezgan daudz jaunu slinku vīriešu, kas bezmērķīgi klaiņo apkārt. Toties lauku dēlu lielākā daļa ir kara pulkos.

Gaisos klaiņo melni-balto žagatu bari. Pērngad tās knābāja līķus, kas ilgi gulēja pamesti ceļmalās. Šogad to vairs nav. Nu uzkalniņos redzami daudzi četrstūraini zāļāju uzbērumi. Tās kapu kopiņas, kur apbedīti kritušie kaujinieki.

Daļa mazo lauku saimniecību iznīcināta. Visapkārt kā tuksnesī. Viss nonivelēts ar zemi, gluži kā Čingishans būtu gājis pāri.

Katra ģimene saņem 135 kvadrātpēdu dēļu, ar ko tā var celt sev jaunu mitekli. Parasti šo dēļu pietiek tikai ēkas rāmja izveidošanai. Zāle un māli ir būvmateriāli, ar ko aizpildīt starpas.

Ik uz soļa redzams, ka līdz ko pagaidām apklusuši pēdējie lielgabalu trokšņi, aizbēgušie cilvēki atkal atgriežas mājās.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KAD ATBRĪVOSIMIES NO PARTIJĀM?

Laikrakstos lasām, ka 5. un 6. aprīlī Londonā ir notikusi Latvijas Atjaunošanas Komitejas Eiropas Centra apspriede, kurā piedalījušies brīvo zemju organizāciju pārstāvji. Šinī apspriedē plašas debates izraisījusi politisko partiju pieaicināšana LAK EC darbā. Debašu rezultātā sēdes dalībnieki vienbalsīgi nolēmuši aicināt piedalīties LAK EC arī sociāldemokratus, liberāļus, jaunsaimniekus, Latgales demokratus un Zemnieku savienību, rezervējot tiem LAK EC vienu trešdaļu no vēlēto delegātu skaita. Tik tālu laikrakstos.

Kā lai mēs, trimdas latvieši, šodien pēc septiņiem trimdas gadiem novērtējam šo lēmumu? Kamdēļ tieši politiskām partijām ir piešķirts šāds privilēģēts stāvoklis? Kamdēļ tām ir rezervēta tieši viena trešdaļa no vēlēto delegātu skaita? Vai šeminētās politiskās partijas reprezentē vienu trešdaļu no Eiropas brīvo zemju latviešiem? Kur paliek demokratiskais princips? Kur laulas brīvi izteiktā gribu brīvi izrestās vēlēšanās? Kamdēļ gan tieši šīm partijām ir piešķirts tāds privilēģēts stāvoklis? Kur paliek pārējās partijas, jo mēs zinām, ka pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījās 23 partijas? Kamdēļ gan nav rezervēta viena trešdaļa no vēlēto delegātu skaita Daugavas Vanagiem? Kur paliek latviešu biedrības, aprinības u.tml. trimdas organizācijas, kam ir lieli nopelni trimdas latviešu organizēšanā, palīdzības un kultūras laukā? Kādi ir partiju nopelni šos septiņos trimdas gados? Vai latviešu šķelšanu šķiru šķirās un grupu grupās nav bijis viņu vienīgais darbs? Un jautājums seko jautājumam, bet atbilde ir tikai viena: B ē d ī g i!

Pēc tik daudz strīdiem par to, vai 1922. gada Satversme ir spēkā vai nav, par to, vai mūsu sūtņu pilnvaras ir izdotas likumīgi vai nelikumīgi, par to, kāda loma šodien piešķirama mūsu politiskām partijām, būtu gan reiz laiks nākt pie slēdziena, ka vienīgais pamats, uz kura mēs varam celt jauno Latviju, ir Latvijas tauta.

Nevienam šodien nav jājautā, vai tu atzīsti vai neatzīsti 1920. gada Satversmi, vai tu atzīsti vai neatzīsti mūsu sūtņus, bet gan jājautā, vai tu esi latvietis?

Ja gribam pieturēties pie demokratiskiem principiem, tad tikai tās centrālās organizācijas drīkst runāt visu latviešu vārdā, kas balstās uz latviešu tautas vairākumu. Katrai organizācijai un grupai, tāpat katrai politiskai partijai, šais centrālās organizācijās piešķiramo tikai tik daudz vietu, cik vēlētāju stāv aiz viņām. Vecajām politiskajām partijām, ja vispār viņām mūsu laikos ir vēl kāda nozīme, centrālās organizācijās ir piešķiramas tādas pašas tiesības, kā visām pārējām latviešu trimdas organizācijām, un nekāds privilēģēts stāvoklis tām nav dodams.

Atliek vēl tikai jautājums, vai bija vērts pārstāvjiem mērīt tālos ceļus no Vācijas, Francijas, Beļģijas, Dānijas un Zviedrijas un varbūt tērēt latviešu tautas kopā sanestos līdzekļus, kavēt darāmo laiku, lai debatētu par šobrīd tik nenozīmīgo un nepopulāro satversmes jautājumu, jo šobrīd mēs vēl nezinām uz kādas satversmes pamata mēs varēsim celt jauno Latviju, bet vienu mēs zinām, ka latviešu tauta būs gan jāliek jaunās valsts pamatos.

. . . Bet diemžēl neesam vēl galā. Laikrakstos lasām, ka minētā apspriede uzdevusi prezidijam vienoties ar politiskām partijām. Tālad strīdi un kašķis vēl turpināsies un vēl daudz laika tiks ziedots nenozīmīgajām un tukšām apspriedēm un sarunām.

Bet tauta gaida kaut ko citu. Latviešu tauta gaida apvienošanos, kad mūsu sabiedrisko organizāciju vadītāji izbeigs savus strīdus un aicinās visus kā vienu cīņā par latviešu tautu un par Latviju. Pēc visa tā, kas ir noticis un kas vēl notiek, nav jau brīnums, ka viennēr jauni latviešu pulki atraujas no savām organizācijām.

Tikai tie, kas spēs pārvilkt krustu pāri visām šīm šodien tik nenozīmīgām lietām, tikai tie, kas jaunu vārdu spēs ieraksīt savā cīņas karogā, var cerēt uz nedalītu latviešu tautas līdzēšanu.

A. S.

PALĪDZIET MUMS PALĪDZĒT TAUTIEŠIEM

Pavasara saules siltie stari kausē sniegu un ledu un pārvērš to mazās urdziņās, kas satek upītēs un strautos, tie savukārt vidējās un lielās upēs, kuŗu straumēm ir jau ievērojams, pat milzīgs, spēks.

Bet vai mums, cilvēkiem, kas arī esam tikai dabas sastāvdaļa, nevajadzētu savā sadzīvē sekot šīm dabas norises ritumam?

Tomēr daļa mūsu tautiešu ir norobežojušies no citiem un cenšas savu ikdienišķo dzīvi vadīt tā, lai viss viņu darba un dzīves guvums paliktu tiem pašiem, vai tikai pašu ģimenes locekļiem. Viņi egoistiski izvairās no piedalīšanās sabiedriskā dzīvē, jo lūk, tur jau ir jātērē laiks, kuŗu varētu izmantot atpūtai pēc sūrā nedēļas darba, vai sagādājot sev kādu baudu un izklaidēšanos.

Iestājoties kādā organizācijā ir jāizdod nauda par biedra karti. Apmeklējot tautiešu sarīkojumus, jāizpērk ieejas biļete un dažreiz vēl pat jādod labprātīgi ziedojumi dažādiem mērķiem.

Iesaistoties sabiedriskā dzīvē bieži ir jādarbojas līdz organizācijas pasākumu izveidošanā. Par šo darbu neviens nekā nemaksā un šad tad arī notiek, ka beigās vēl par šo labi domāto un darīto darbu saņem atzinības vietā pārmetumus un nopelšanu. — Vai tad nav izdevīgāki no sabiedrības atrauties?

Un daudzi, daudzi trimdas tautieši to dara.

To mēs skaidri redzam no oficiālām iestāžu ziņām, pēc kuŗām Amerikas kontinentā ir ieradušies vairāki desmiti tūkstoši latviešu, no tiem Kanadā ap 10.000, bet LNAK — savā kartotēkā varējusi reģistrēt mazāk par pusi no šī skaita. Labāks nav stāvoklis arī ASV.

Ir laiks izbeigt šo norobežošanos no pārējiem tautiešiem, jo ar to kaitējam tikai paši sev. Mēs bieži nevaram sniegt palīdzīgu roku īstā laikā trūkumā vai grūtumos nonākušiem tautiešiem tieši tad, kad tas ir nepieciešami.

Bet vai ir iespējams atrast izeju no šī stāvokļa? Protams, simtprocentīgi piepulcināt visus tautiešus mums nekad nebūs iespējams, bet mēs daudz jau panāksim, ja katrs tautietis, kas jau atrodas kādā organizācijā, apzinās un piesaistīs savai tuvākai latviešu organizācijai tikai vienu ārpus visām organizācijām stāvošu tautieti, vai vismaz paziņotu LNAK tā adresi.

Pašreiz organizācijās iesaistītie jau tā ziedo ļoti daudz no sava brīvā laika savas organizācijas izveidošanai un tālākās darbības sekmēšanai. Bez šī darba tie ziedo arī vēl naudas līdzekļus un daži pie tam diezgan ievērojamus. Bet neviens no šiem apzinīgiem tautiešiem tādēļ nav kļuvis nabagāks. Taisni otrādi — darbojoties organizācijā, tie satiekas ar citiem tautiešiem, iegūst dažādu informāciju un tā atrod iespējas labāki izkārtot arī savu personīgo dzīvi. Tautiešiem, kuŗi atraujas no organizācijām šo iespēju nav! Ja arī jauniesaistītie organizācijas biedri, kas ilgāku laiku atturējušies no piedalīšanās sabiedrībās, sākumā būs mazāk noderīgi tieši organizācijas administratīvā darba veikšanai, tad viņu dalības maksas un labprātīgie ziedojumi trūkumā nonākušo tautiešu labā stiprinās kā pašas organizācijas iekšējo dzīvi, tā arī atvieglos trimdas grūtdieņu gaitas.

Tie nedaudzie dolari gadā, kas katram tautietim būtu jāziedo, nav nemaz tik liels slogs, kuŗu, kaut arī tikai viegla darba spējīgs, nevarētu nest. Bez tam LNAK tos tautiešus, kas vecuma nespēka dēļ nekā nepelna, atbrīvo no dalības maksas šai organizācijai.

Līdzekļi sanesti vienkopus, sastādīs jau daudzus tūkstošus lielu kapitālu, ar kuŗu organizācijas spēs veikt daudz svētīga darba, kā visu trimdā esošu tautiešu kopīgo mērķu labā, tā arī palīdzot ikvienam grūtībās nonākušam tautietim.

LNAK Aprūpes nozare šinī gadā, tuvojoties Ģimenes dienai, aicina un lūdz visus tautiešus — palīdziet mums palīdzēt tautiešiem!

Ziedojumus nododiet, ja esat biedrs, caur savu organizāciju vai draudzi. Visām tām ir piesūtītas ziedojumu vākšanas lapas.

Var arī iesūtīt tieši LNAK Aid Branch, P. O. Box 285, Term. „A", Toronto, Ont.

ROSĪGĀS GAIDAS GRAND RAPIDOS

Jauku propagandas darbu Grand Rapidos veikušas latviešu gaidas, liekot par to runāt vietējā presē un plašākā amerikāņu sabiedrībā, kas līdz ar to spodrinājis mūsu tautiešu labo slavu vispār. Latviešu gaidas arvien bijušas gaidītas viesņas dažādos sarīkojumos, kur tās galvenā kārtā popularizējušas skaistās tautas dejas. Pēdējais plašākais sarīkojums, kur piedalījās gaidas, bija Grand Havenā. Tur amerikāņu gaidas atzīmēja savas organizācijas 40 gadu atceri, un šai sakarā notika arī citi sarīkojumi. Mūsu meitenes atkal reprezentējās ar tautas dejām, izpelnoties daudz atzinīgu vārdu. Latvietes nodibināja arī draudzību ar Grand Havenas gaidām un cerams, ka tas pašķirs ceļu vienai otrai savu nākotnes nodomu reālizēšanai.

Kā izcils atzinības pierādījums Grand Rapidas latviešu gaidām atzīmējams latvietes Baibas Pētersones ievēlēšana par senioru pulciņu prezidenti. Šādu pulciņu Grand Rapidos ir 7, ieskaitot latviešu. 17. Skrundas latviešu gaidu vienību Grand Rapidos vada vienības prece vadītāja B. Brasle, bet guntiņas vada B. Maine.

V. Zirnītis
Kopas priekšniece Lidija Kviesis

PIRMIE BĒRNU UN JAUNATNES SVĒTKI TORONTO

Ikviena trimdas latviešu organizācija domā par mūsu bērnu, mūsu jaunatnes problēmām, par tiem vēl vairāk domā tieši jaunatnes organizācijas, kas savu darbu veltī vienīgi jaunatnei, mūsu tautas nākotnes vadītājai. Tādēļ arī saprotams, ka visas Toronto jaunatnes organizācijas silti apsveic Toronto Sporta Kluba ierosināto latviešu pirmo bērnu un jaunatnes svētku rīkošanu, un neviena no aicinātām organizācijām nav palikusi vērotāja lomā — šos jaunatnes svētkus rīko TLSK kopā ar gaidu un skautu organizācijām, Sestdienas skolu un baznīcām. Sv. Andreja baznīcā dod telpas bez atlīdzības. Svētkus 4. maijā, plkst. 14 ievadīs ar bērnu dievkalpojumu, kamēr baptistu un katoļu bērnu dievkalpojumi notiks pēc nedēļas — 11. maijā. Pēc luteraņu bērnu dievkalpojuma, 4. maijā Sv. Andreja baznīcā, plkst. 15 sāksies bērnu svētki ar dažādiem stendiem: makšķerēšana, auto sacensības, tautas dziesmas, mīklas, pasakas, tautas tērpi, zīmēšanas, mōrzes u. d. c., kā arī rotaļas, tautas dejas, dažāda veida jautrības un asprātības sacensības.

Plkst. 18 turpat LNAK valdes pārstāvja uzruna bērniem un pēc tam informācija par skolu, jaunatnes organizācijām un bērnu vasaras nometni.

Bērniem paredzētas godalgas. Ikviens, mazs vai liels, kaut ko sev tīkamu atradīs turpat Valtera Ziedipa grāmatu galdā.

Cerēsim, ka šie bērnu un jaunatnes svētki, ko TLSK paredzējis rīkot katra maija pirmā svētdienā un rudenī, nākotnē izvērtīsies par tradicionālu sarīkojumu, visas Toronto latviešu sabiedrības atbalstā.

Uz redzēšanos visi — gan mazie, gan lielie!

DARBS un BEZDARBS

DARBA IESPĒJAS SADBERIJĀ

Sākot ar maija un jūnija mēnesi Internacionālā Niķeļa sabiedrība pleprasīs vairākus simtus jaunu strādnieku.

Iestājoties sesonas darbiem laukšaimniecībā un ceitniecībā, daudzi vietējie farmeri un pārējie sezonas strādnieki pamet darbus raktuvēs un dodas atpakaļ uz farmām.

Šo izdevību ieteicu izmantot mūsu tautiešiem, pieteicoties uz vakantām vietām. Sabiedrība nodarbina vairāk par 25.000 strādnieku, kas ražo ļoti svarīgus metallus kara rūpniecībai, kā niķeli, varu, niķeli-kromu un citus kausējumus. Sākot ar šo gadu metallu produkcija tiks kāpināta līdz maksimumam, līdz ar to būs pieprasījums pēc jauna darba spēka. Komisijas ienākumi pag. gadā ir sasnieguši rekorda skaitli, ko izmanto strādnieku arodbiedrība pieprasot saviem biedriem lielākas algas. Jūnija mēnesī arodbiedrība slēgs jaunu darba līgumu, kur pieprasa visiem apakšzemes strādniekiem pamatalgu $2.00 stundā un 2 ned. samaksātu atvaļinājumu pēc gada nokalpošanas.

Sabiedrība savus strādniekus nodarbina cauru gadu, un nav jāraizdās par atlaišanu sezonai izbeidzoties, kā tas notiek citās lielākās Kanadas pilsētās.

Tuvāka informācija: The International Nickel Company of Canada, Ltd., Employment Office, Sudbury, Ont., Ed. Segliņš.

DARBA PIEDĀVĀJUMS

Neliela angļu ģimene (runā arī mazliet vāciski), meklē uzticamu izpalīdzi. Jādzīvo ģimenē, ir sava istaba ar visām ērtībām. Atalgojums $75.00 mēnesī pie visa brīva. Tuvāka informācija Latvijas Amerikā redakcijā.

CILVĒKS AR SUNI

Dažkārt mēs ielās sastopam gājēju ar suni. Tie ir neredzīgie, kas acu gaismu zaudējuši nelaimes gadījumos vai arī kara apstākļos.

Iestādē, kuŗā es kalpoju šodien, ieradās tāds cilvēks ar suni, savu uzticamo draugu — pavadoni. Man bija šis cilvēks jāapkalpo, par ko pēdējais samaksāja un iedeva vēl kādu naudas zīmi, personīgi man. Es gan aizbildinājos, ka tas nav vajadzīgs, taču neredzīgais kungs neatlaidās, un man naudas zīme bija jāpatur. Šefs jau bija šim cilvēkam stāstījis par mani, no kuŗienes es nāku un kas es esmu.

„Esmu vairāk kā turīgs" — stāstīja cilvēks ar suni. „Bagāts, ja tā varētu izteikties, bet vienas bagātības man trūkst — acu gaismas!" Ko gan es neatdotu, ja vēl reiz varētu skatīt mīļo, skaisto Dieva pasauli?" Brīžiņu mēs vēl izmainījām dažus vārdus un noskaidrojās, ka nerodzīgais kungs ir Amerikas lietuvietis, kas 2 ar pus gadu vecumā atstājis Viļņu, vairāk kā priekš 60 gadiem.

Redzētais un saruna ar svešinieku manī izraisīja dziļas pārdomas par mūsu kara invalidiem, no kuŗiem vairāki tāpat zaudējuši acu gaismu, rokas, kājas. Šiem cilvēkiem nav nekādas bagātības, nav dzimtenes, pat tuvinieku. Vienīgā vēlēšanās dzīvot vienkopus, latviskā vidē, veidot latviskās tradicijas, kopt savu reliģisko dzīvi un tāpat šapnot un cerēt par atgriešanos tēvzemē.

Vai jau aizmirsuši esam, ka šie cilvēki taču bija tie, kas ļāva mums nokļūt brīvajā pasaulē, kas ar savu dzīvo miesu sargāja mūsu atiešanu?

Cik bezgala rūgti tad skan vārdi — „es neziedoju, principa dēļ!" Bet vai šādu vārdu teicēji apzinās, ko viņi saka? Ja latviešu karavīrs, pie savas zemes robežām 1944. vasarā un rudenī būtu teicis: „es nekaroju, principa dēļ" un būtu jāvis frontei pēc iespējas ātrāk sabrukt, tad gan daudzi šo cinisko vārdu teicēji nedzīvotu brīva cilvēka dzīvi Amerikā, Austrālijā u. c., nebrauktu spožos limuzinos, bet staigātu lupatās tinušies un koka tupelēs kaut kur Sibirijas ziemeļos, vai arī to nomocītās miesas jau sen būtu aprijuši vilki.

Mūsu bijušiem karavīriem ir tiesība dzīvot cilvēcīgu dzīvi, tāpat kā mums visiem citiem, bet tie ir par lepniem, lai mums to atgādinātu, lai lūgtu un ubagotu. Drīzāk viņi lūzīs, aizies bojā kaut kur vācu zemes lielceļa malā, nekā izstieps roku pēc grašiem.

Mūsu pienākums ir atvērt sirdis un, citam citu uzmudināt, — ar devīgāku roku palīdzēt tiem, kuŗi nevar būt ar mums un strādāt kopā ar mums. Neaizmirsīsim, ka neviens no viņiem neatteiktos no mūsu vissmagākā darba un bez aizbildināšanās palīdzētu, ja mēs būtu viņu vietā.

Ziedosim — īstenosim invalidu namu!

Valters Zirnītis

DRAUGA AICINĀJUMS

Dod, Dieviņi otram dot,
Ne no otra mīļi lūgt.

Mūsu karavīriem, draugiem un pazīstamiem.

Mūsu aizsaulē vanagi — kara invalidi Vācijā izšķirušies, viņi grib dzīvot vienkopus latviskā vidē un līdz ar to sa vā latviešu namā. To upuris ir bijis bezgala liels, bieži to mēs nemaz neapzināmies. Tādēļ visu mūsu pienākums, kas esam brīvajā pasaulē, ir mūsu kara invalidiem sagādāt iespēju dzī vot savā namā. Pasākumu viegli reālizēsim, ja katrs šim nolū kām ziedosim kaut dažus dolarus.

LĪDZĪGI „KULTŪRAS TALKAI" SKAN MANS AICINĀJUMS:

iemaksājot Latviešu invalidu nama pirkšanai $10.—, lūdzu atsaukties: Jāni Neimani, Emili Vipuli, Adolfu Petrovski — Nujorkā; Fr. Jansonu (Monroe Pl. 8, Norfolk, Va); V. Gredzenu (514 River Ave, Apt. 7, Norfolk, Va); A. Bērziņu (Grinbrier Farm. Inc. Norfolk, Va); Vold. Vītoliņu (P. Box 486, Terra Bella, Calif); Jūl. Ausekli (2623, 6-th Str. SW. Canton, Ohio), Ed. Petrīti (719 E. Second Str. Defiance, Ohio); J. Sradiņu (c/o Lifers Turkey Farm, Danville, Ohio); P. Pūpolu (2346 Vine Str., Lincoln, Nebr.); Ad. Penci (834 E. Costilla Colo Springs Colo.); Fr. Neimani (c/o Highbaugh Farms, Route 6 Luisville, Ky); J. Vītolu, (1158 South 1-th str. Luisville, Ky.); Grand Rapidos — Jūliju Eglīti, Eduardu Steinu, Nikolāju Šūbiņu, Ansi Eversonu, un Kanadā — Dāvi Biskapu, Ed. Smiltnieku un Alfredu Zēvaldu.

Grand Rapidos, ASV **Valters Zirnītis**

DAUGAVAS VANAGI

SIRSNĪGA PATEICĪBA

Tautietis Jānis Mintāls, izpraždams savu likteņbrāļu ciešanas un vajadzības, ziedojis kara invalidu nama iegādei Rietumvācijā $100.

Sirdī dziļi izjustu pateicību invalidu un Daugavas Vanagu vārdā, par šo lielo dāvanu cīnītājiem, izsaka

DV Pārstāvība ASV

DV GRAND RAPIDOS

Daugavas Vanagu Grand Rapidas apvienības pilna biedru sapulce notika vietējās Latviešu biedrības namā. Pārskatu par pag. darbības gadu sniedza valdes pr-sēdis Jānis Radziņš, raksturojot galvenos vilcienos nodaļas iekšējo dzīvi, palīdzības darbu, sasniegumus un arī neveiksmes. Biedru skaits nedaudz pieaudzis, bet nav izdevies reālizēt kopa organizēšanu. Valdē ievēlēja: J. Radziņu, R. Vēliņu, J. Daukšu, J. Medni, I. Kalēju, Revīzijas komisijā: U. Lapiņu, V. Puriņu, P. Kalniņu.

Nolēma maijā mēnesī Grand Rapidos vākt ziedojumus invalidu nama pirkšanai Vācijā.

V. Zirnītis

DV NODAĻA NIAGARĀ

Sekojot DV pārstāvja P. Treijera aicinājumam pārrunāt un lemt par DV organizēšanos, Niagarā 20 aprīļa sanāksmē bija ieradušies 15 tautiešu, vairums bija DV organizācijas biedri. Par sanāksmes vadītāju ievēlēja P. Treijeru, par sekretāru R. Kalniņu. Ar DV iekārtu un darbību klātesošos iepazīstināja St. Katarinas DV nodaļas valdes pārstāvis L. Līdums. Tam sekoja pārrunas un lēmums — dibināt vietēju DV nodaļu. Aizklāti balsojot, ievēlēja nod. pag. valdi, kas konstruējās šādā sastāvā:

Priekšsēdis A. Gailītis, 2159 Skinner St.; pr-ža b-drs E. Ozols, 849 Mc. Rae St.; sekretārs P. Treijers, 2053 Buchanan Ave; kasieris R. Kalniņš, 849 Mc. Rae St.; biedrzine E. Tīruma, 703 St. Lawrence Ave. Revīzijas komisijā ievēlēja P. Ruņģi, A. Tīrumu un J. Arāju.

Pēc sanāksmes viesmīlīgā namamāte S. Kalniņa kundze klātesošos pacienāja ar kafiju. Sanāksme noritēja lielā vienprātībā un saskaņā un tās dalībnieki šķīrās ar apņemšanos darboties bij. cīnītāju u. c. grūtdieņu likteņa atvieglināšanai, vietējās sabiedriski—kultūrālās dzīves celšanai, bet pāri visam tam — tēvzemes brīvībai.

N.

DV MONTREĀLĀ

Sestdien, 19. aprīlī, DV Montreālas nod. biedri pulcējās nod. valdes sarīkotajā DV biedru un viņu piederīgo tuvināšanas vakara sarīkojumā. DV biedri bija aicinājuši uz šo vakaru arī savus draugus un labvēļus. Šīs dažas kopā pavadītās stundas visiem paliks ilgi atmiņā. DV Dāmu kopas dalībnieces bija sagatavojušas garšīgas maizītes, kuŗas par brīvu pasniedza vakara dalībniekiem. Montreālas latviešu deju orķestris F. Tilgas vadībā rūpējās, lai viesi varētu padejoties. Jauki izskanēja DV himna, visu vakara dalībnieku kopīgi nodziedātā. Šis vakars liecināja, ka DV ir daudz draugu un labvēļu, un tiem DV darbi, latviskais spēks un mērķi ir mīļi un tuvi. Cerēsim, ka arī turpmāk DV saime Montreālā sarīkos šādus jaukus vakarus.

O. K.

Šais dienās no DV Montreālas nodaļas saimes šķīrās DV biedri-dibinātāji J. un G. Krustiņi. Viņi pārceļas uz Hamiltonu un cerams, ka arī tur DV darbā viņi varēs pielikt savu roku. Labākie vēlējumi nākotnē, un paldies par Montreālā veikto.

O. K.

DV MANITOBAS NODAĻA

Vinipegas latviešu sabiedrībā DV Manitobas nodaļa ir radījusi jaunu rosību.

Labi izdevies atklāšanas sarīkojums notika 18. aprīlī.

Garīgo aktu vadīja prāvests A. Mitulis.

Nodaļas pr-ks K. Sisenis atklāšanas runā apskatīja DV organizācijas izcelšanās vēsturi, tās mērķus, nozīmi, kā arī norādīja par katra biedra stāju un pašaizliedzīgiem pienākumiem.

Dziļš klusums valdīja zālē, kad DV biedri parakstīja svinīgo solījumu.

DV Manitobas nodaļai rakstveida apsveikums piesūtīja DV Kanadas valde, kā arī Toronto, Altas un Britu Kol. nodaļas.

DV šodien izkaisīti pa visiem kontinentiem, bet tie ir vienoti pienākumos, rūpēs un arī priekos.

Vinipegas latv. ev.-lut. draudzes vārdā sveica draudzes pr-ks T. Minkevics.

Vinipegas latviešu biedrības un Jaunatnes pulciņa vārdā M. Štauvers.

Sanākušie tautieši vakaru aizvadīja draudzībā un sirsnībā, tur dzīvi Zemgales lauksaimnieks E. Vulfs, kavēdamies atmiņās par Latviju, godbijīgi piemin arī kaimiņu — valsts prezidentu K. Ulmani. Citur atkal rīdzinieks, runā ar malēnieti, katrus runādams ar mazu izlokšņu atšķirību — un viss tas mūsu tautu trimdā dara bagātāku. Var teikt, ka katra latviešu kolonija trimdā pārstāv visus mūsu novadus un visu Latviju.

Pie DV Manitobas nodaļas noorganizēts arī pašvaldības fonds, kuŗu vada Jūlijs Stāudžs. Arī nodaļas teātra trupa patlaban iestudē Kārkliņa Sarkanvīna izrādi, kas notiks maija mēneša beigās.

Teātra trupu vada Vinipegas latviešu sabiedrības enerģiskais darbinieks T. Minkevics.

At.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Nujorkas un Bostonas latviešu teātri nolēmuši apvienoties vienā ansamblī un sniegt izrādes dažādos latviešu centros ASV. Lai noorganizētu šādu ceļojošo ansambli, ir jāpārvar zināmas grūtības. Aktieri, kas tajā piedalīsies, vairs nevarēs strādāt citu darbu, un tiem būs jāsaņem atalgojums no teātra. Pārvietošanos stipri sadārdzina transporta līdzekļu trūkums. Šo jautājumu vislabāk varētu atrisināt, ja teātra rīcībā būtu savs autobuss.

Lai ceļojošais teātris varētu pastāvēt, ir vajadzīga materiālā baze, ko varētu dot Teātra garantu biedrība. Interese par šādas organizācijas radīšanu ir, un sanemti jau piedāvājumi šo pasākumu materiāli atbalstīt. Sevišķi ieinteresēti attālākie latviešu centri, kur pašiem nav pa spēkam noorganizēt teātra trupu. Ceļojošais ansamblis sāks darboties rudenī.

Nujorkas latviešu teātris bija paredzējis vēl dot dažas „Maijas un Paijas" izrādes Bostonā un citos centros, bet aktrises Mildas Zīlavas saslimšanas dēļ tas pagaidām jāatliek.

Nujorkas latviešu teātris sācis priekšdarbus, lai sagavotu jaunu uzvedumu rudens sezonā. Izraudzīta divu amerikāņu autoru Uaildes un Eunsona luga „Viesis". Režisore būs Nina Melbārde.

Koris „Dziesmu Vairogs" diriģenta brīvmākslinieka Arnolda Kalnāja vadībā koncertēs svētdien, š. g. 4. maijā, pl. 3,30 pp. Caledonia, Mich., un pl. 8,00 vakarā Grand Rapidos, Emanuela baznīcā (Division un Michigan ielu stūrī).

*

Sībruka Farmā dzīvojošie latvieši š. g. marta mēnesī nodibināja latviešu kopu.

19. aprīlī kopa sarīkoja atklāšanas koncertu. To ievadīja dievkalpojums; svētrunu teica mācītājs J. Siliņš, duetu dziedāja A. Rītiņa un M. Rimbenieks; dziedāja arī Filadelfijas vīru dubultkvartets Rimbenieka kundzes ērģelu pavadījumā.

Pēc dievkalpojuma notika koncerts. Pirms tā uzrunu teica kopas pr-ks R. Kalniņš. Koncerta daļā piedalījās soliste Fanniia Vīksne komponista Bruno Skultes klavieru pavadījumā.

Filadelfijas latviešu vīru dubultkvartets brīvmākslinieka Ūdra vadībā nodziedāja vairākas dziesmas.

Mākslinieki saņēma daudz aplausu un ziedu.

Koncerts bija labi apmeklēts; bijā arī daudz amerikāņu viesu, to starpā Sībruka Farmas fabrikas īpašnieks Sībruks un administrācija.

Kopas dāmu komiteja bija rīkojusi grozīņu vakaru mākslinieciem, viesiem un Sībruka Farmas tautiešiem. Vakars norietēja savstarpējās pārrunās un dziesmās.

Sībruka Farmā dzīvo ap simts latviešu un daudz citu jauniebraucēju.

A.

Aizvesto piemiņas sarīkojums Nujorkā

Latviešu, lietuviešu un igauņu apvienotā komiteja trešdien sanāca uz sēdi, lai izstrādātu 14. jūnijā aizvesto piemiņas sarīkojuma programmu. Komitejas priekšsēža, amatu rotācijas kārtībā šogad uzņēmās lietuviešu pārstāvis, par vicepr-žiem ievēlēja Dr. V. Māsenu un igauņu Konsultātīvās Kopas locekli Neju. Par kasieri ievēlēja A. Reinu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

Latvijas 8. III numurā bija ievietota intervija ar ALA's kongresa delegātiem, kur kā pēc manis intervēts H. Klarks. Tās pašas avīzes 15. III numurā sacīts, ka H. K. uz kongresu deleģējusi Kalamazoo latv. draudze. Bet avīzes 12. IV numurā Kalamazoo draudzes padome paskaidro, ka tā H. K. nemaz nav deleģējusi.

Minētā intervijā H. K. deklarē, ka cīņa par iekšpolitiskiem jautājumiem ir neauglīga. Avīzes 12. un 15. marta numuros diezgan sīki ir atreferēta kongresa gaita, bet no tās ir izlaists viens no svarīgākiem momentiem — kongresa vadības vēlēšanas, kur H. K. ir izvedis pretēji savam paskaidrojumam interviju, tiešām neauglīgu, lai neteiktu vairāk, cīņu, kuŗas mērķis ir bijis nobīdīt pie malas mūsu cienīamo sūtni un ALA's goda prezidentu J. Feldmani.

Savā un citu tautiešu vārdā lūdzu paskaidrot: 1) Kas tad īsti ir deleģējis H. K. uz kongresu un 2) kādēl kongresa atreferējumā ir noklusēts tik svarīgs fakts?

Lasītājs Killimantica

MAZA INTERVIJA

AR MARISU VĒTRU

par to, kas ir mūsu lielākā kļūda emigrācijā...

Mūsu šīsdienas emigrācijas lielākā kļūda ir — personīgā mazvērtības sajūta. Lai to apslēptu, mēs maskējam sevi ar personīgo lieluma maniju un žonglējam ar daudz par daudz tukšiem vārdiem.

Mans vēlējums rītdienai — skaidrāku prātu un sevis analizi. Tikai saprotot savu personīgo mazvērtību, mums radīsies uzticība kopējiem darbiem. Un tikai kopā, — pāri personīgām simpatijām un antipatijām — ejot un runājot, mūsu balsij var būt skaņa un darbiem vērtība, kas paceļas pāri vēderam.

KORPORĀCIJAI TERVETIJAI 30 GADU

Virtus decus Tervetorum — Vīrišķība ir Tervētijas gods

Šogad 30. aprīlī paiet 30 gadu kopš pie Latvijas Universitātes dibināta korporācija Tervetija.

Kad kara troksnis bija rimis, ienaidnieks satriekts, Latvija — atbrīvota no svešām varām, daudzi no brīvības cīnītājiem iestājās Latvijas Universitātē, lai šoreiz zobenu mītu ar zinātnes mūžīgo gaismas lāpu. Augstskolas gaitenī sastapās daudzi vēl kara svārkos tērpti vīri, atcerējās kaujās pavadītās baltās un nebaltās dienas un, sniegdami roku viens otram, vienojās šīs draudzības saites paturēt ciešas arī turpmākās gaitās, ejot zinātnes ceļus.

Daudzi no bijušajiem cīnītājiem bija saistījušies vecākās korporācijās ar vecām, jau izkoptām tradicijām, tomēr pieplūdums vecākās korporācijās bija ļoti liels un visus kandidātus tās uzņemt nevarēja, un tā nākošos tervetiešos radās doma dibināt organizētu vienību, kas turpmāk vienotu studējošo jaunatni ar tiem, kas vēlētos kalpot tēvzemei vēl arī militārā ziņā.

Šos mērķus īstenoja, un agrā pavasarī 1922. gadā pirmās dibināšanas sanāksmēs, ar Latvijas armijas komandiera ģen. P. Radziņa laipnu atļauju, kas vēlāk arī pieslēdzās tervetiešu saimei, Virsnieku klubā lika pirmo Terevetia's dibināšanas pamata akmeni, bet dibinātāji savās sirdīs rakstīja devīzes: Visu par Latviju; visi — viens. Dibinātāju izstrādātais komangs, kura pamatā ir vecāko korporāciju principi tie paši, gan ar nelieliem grozījumiem, īpatni militāras sadzīves ziņā, pieņemts 1922. g. 30. aprīlī.

Gadiem ejot, Tervetijas locekļu skaits sniedzās pāri trešam simtam, tagad, turpretim, ārpus vergu valstīm, brīvā pasaulē, ir apzināti tikai 106 tautieši. Pārējie, pildot vapenī cirstās devīzes, vai nu krituši kaujās, vai staigā moku ceļu Sibirijā, bet daudzi tervetieši šīs zemes sauli vairs neskata...

Tervetijas locekļu skaitā ir vairums juristu, tautsaimnieku, architektu, ārstu, ķīmiķu un inženieru, maz teologu un filologu.

No Latvijas armijas vadītājām personām, kas uzņemti tervetiešu saimē un tai zvērastu devuši ir: ģen. Radziņš, ģen. Peniķis, ģen. Hartmanis, admirālis Spāde, ģen. Dannenbergs, ģen. Lavenieks (dzīvs ASV) un daudz citi ievērojami virsnieki, zinātnieki un sabiedriski darbinieki.

Savā salidojumā Toronto š. g. 3. maijā, tervetieši pulcēsies uz svētku jundu, lai pārbaudītu krītušo skaitu un lai smeltos spēku tālākām cīņām par Latviju.

Šoreiz, kā arvienu, tie būs atkal visi — viens. **ef - ef.**

VAI PIRKT LIETOTU AUTOBOMILI?

Ja jūs, atnākot pavasarim, domājat par automobiļa pirkšanu, tad sekojošie norādījumi, izvēloties lietotu mašīnu, var būt visai noderīgi. Šo informāciju sniedz „Toronto Better Business Bureau" un Toronto universitātes sabiedriskās drošības nodaļa:

Pērkot lietotu automobili, ieteicams griezties pie tirgotāja, kam ir godīga slava. Dažus lietotus automobiļus pārdod ar garantiju. Parasti garantijas nosaka, ka pārdevējs zināmā noteiktā laika sprīdī uzņemas izdarīt vajadzīgos remontus. Daudzus lietotus automobiļus mēdz arī pārdot „tādus, kādi tie ir" — bez kādas garantijas. Nekad nevajag palaisties uz mutes vārdu garantiju. Jāprasa, lai tirgotājs visus solījumus izteic rakstveidā.

Nav ieteicams pārāk ievērot nobraukto jūdžu skaitu, ko rāda ātruma mērītājs. Bieži vien daudz labāks norādījums par nobrauktiem ceļa gabaliem ir automobiļu popējums. Ja popējums ir ļoti nolietots, automobilis neapšaubāmi ir smagi lietots, tālu braukts un ātri braukts. Paskatieties uz gumijas balstiem sajūgā, bremzē un uz gāzes pedāli. Vajaga nobraukt vismaz kādas 6.000 jūdzes, lai nolietotu pedāļu atbalstu rievas.

Pircējiem jālūdz, lai pārdevējs iedarbina motoru no 20 minūtēm līdz pusstundai, pēc tam jādodas izmēģinājuma braucienā. Ja eļļas spiediens paliek zems, kad visa mašīna ir caur un cauri sasilusi, un jūs braucat ar 25 jūdžu ātrumu stundā, gultņi var būt vaļīgi vai nolietojušies.

Paklausaities transmisijas trokšņos ātruma kārbā un diferenciālā, kur kardāna vārpsta savienojas ar pakaļējo asi. Ja ātruma kārba šais divās vietās ir ļoti nolietojušies, būs dzirdams slīpējošs troksnis.

Brauciet automobili lēnām un novērojiet, vai mašīna velk vienādi. Ja ne, tad aizdedzināšana un vārsti var būt bēdīgā stāvoklī.

Pēc braukšanas pārbaudes pārvelciet ar roku radiātora serdei. Ja kaut kur ir aukstas vietas, tad radiātors var būt piesērējis ar netīrumiem un tuvākā nākotnē var sagādāt neērtības.

Kad automobilis stāv, stūres rata pagrieziens nedrīkst būt lielāks par divi līdz trīs collām. Vaļīgs stūres rats norāda, ka stūrēšanas mechanisms ir nolietots.

Pārliecinieties, vai priekšējie un pakaļējie riteņi ir pareizā līnijā. Ja tie nav, tad automobilis var būt bīstams, vai vismaz tas nolietos riepas pārāk ātri.

Izdarot braukšanas pārbaudi, rūpīgi klausaities uz „robiem" kādā no riepām. Šie „robi" norāda vietas, kur riepas visvairāk nolietojušās vājas riteņu līnijas vai vājas rata un riepas līdzsvarošanas dēļ. Nopietns „robs" priekšējos riteņos var automobili lielākā ātrumā padarīt par nenovadāmu.

Ja automobilim ir hidrauliskā bremze, nospiediet bremzes pedāli tik tālu, cik vien tālu tas iet grīdas virzienā, un noturiet tādā stāvoklī dažas minūtes. Ja šādā pedāļa stāvoklī bremze zaudē spiedienu, tad hidrauliskā sistēma ir caura, un automobilis nav drošs braukšanai.

Automobili, kas atdala zilibaltus dūmus no izpūšamās caurules, kad to iedarbina (pēc tam, kad mašīna caur un cauri ir sasilusi) droši vien patērē pārmērīgi daudz eļļas un var izrādīties par visai dārgiem.

Parasti automobiļu pircēji, kam nav automechaniķu izglītības, mēdz pieaicināt piedzīvojušu mechaniķi, lai tas pirms kontrakta parakstīšanas pārbauda pirkšanai izraudzīto mašīnu. Šī prakse nereti aiztaupījusi lielākas naudas summas. Ja tirgotājs nepielaiž licensētu mechaniķi pārbaudīt automobili, tad automobilim, droši vien, ir trūkumi, un tas var būt pat bīstams braukšanai.

KANADĀ

TORONTO

Jānis Bērziņš, kas Toronto noorganizējis dekorātīvo izgreznojumu uzņēmumu, nesen piedalījās Kanadas dekorātīvās apvienības izstādē Montreālā, gūstot ievērību ar savu ražoto modeļu dažādību. Bērziņš ražo Ziemsvētku greznuma preces, kas gaumes, izstrādājuma un kvalitātes ziņā īsā laikā izkonkurējušas kanadiešu ražojumus. Izstādes laikā Bērziņš saņēmis lielu pasūtīnājumu no Kanadas lielākajiem preču namiem un savu uzņēmumu Toronto palielinājis. Bērziņš iecelojis no Zviedrijas, kur viņam arī bija līdzīgs uzņēmums, kas darbojās ar labām sekmēm.

*

Sportists K. Bukass kopā ar Ontario meistares galda tenisā Kāpostiņas vīru Toronto noorganizējuši būvuzņēmumu. Visi priekšdarbi jau veikti un uzņēmums sācis rosīgu darbību.

*

Latviešu baletdejotāja E. Pilupe, kas darbojas Otavā par baletskolas vadītāju, Toronto izturējusi pārbaudījumus angļu akadēmiskās baleta skolas ietvaros. Viņa kā pirmā latviešu dejotāja ieguvusi paidagoģes diplomu. Dejotāja kopā ar savu baletskolu piedalās Kanadas baleta festivālā Toronto, laikā no 5. līdz 10. maijam.

*

Stokholmas karaliskās operas baletmeistars A. Kozlovskis kopā ar kundzi šo vasaru ieradīsies Kanadā, apciemos latviešu dejotājus un iepazīsies ar Kanadas baleta darbību. Vasaras otrā pusē baletmeistars apciemos ASV un atgriezīsies Zviedrijā.

*

Sakarā ar Toronto Latviešu Sporta Kluba rīkotiem bērnu un jaunatnes svētkiem, bērnu dievkalpojumi Toronto notiks:

Luterāņiem 4. maijā, pl. 2,00 pp. Sv. Andreja b-cā, māc. Čops.

Katoļiem 11. maijā, pl. 11,15 St. George ielā, māc. Kokins.

Baptistiem 11. maijā, pl. 5,00, pp. Walmer Rd. baptistu baznīcā, māc. Eksteins.

*

Montreālas latvieši jau pamazām gatavojas sūtņa K. Zariņa sagaidīšanai. Arī šinī gadījumā latviešu kora piedalīšanās būtu ļoti vēlama. Nav arī mums sava pianista, kurš varētu pavadīt latviešu mākslinieku koncertus Montreālā. Šinī sakarībā atsevišķi latviešu sabiedrības pārstāvji ievadījuši sarunas ar bij. Hamiltonas latviešu bbas jauktā **kora** diriģentu Imantu Saksu, kurš šinīs dienās ieradās Montreālā un tikās ar konsulu V. Tomsonu, DV Kanadas valdes vicepr-ju O. Kļaveniēku, ar DV Montreālas nod. valdes locekļiem. Pēc garākām pārrunām Imants Sakss solīja pārcelties uz dzīvi Montreālā. Šis būs liels ieguvums Montreālas latviešu kolonijai, jo I. Sakss ir arī pazīstams kā spējīgs pianists.

O. K.

MONTREĀLĀ

Montreālas latviešu sabiedrība izjūt beidzamā laikā savā darbības vidē smagus trūkumus. It sevišķi tas ir jūtams, ka apm. 1000 tautiešu lielai kolonijai nav sava latviešu kora. Sevišķi nepieciešams tas būtu latviešu nacionālo svētku dienu sarīkojumos, kas bez latviešu kora dziesmām liekas pabāli.

*

Jau ilgāku laiku pazīstamā latviešu dziedātāja Marija Žeimīte saistīta Montreālas radiofonā. Žeimītes repertuārā ir serija citu tautu dziesmas oriģinālvalodās, kas klausītājos ieguvušas lielu atsaucību, bet radiofona direkcijā izbrīnu par dziedātājas valodu prasmi un dziesmu svaigo interpretāciju.

CITS LABĀKS PIEKŠLIKUMS

Rakstā „Bērnu literātūra un sports" Latvija Amerikā 29. martā numurā autors nāk ar vairākiem priekšlikumiem minētos jautājumos.

Rakstā teikts: „Latvieši dzīvo pārāk izklaidēti, kā arī nodarbināti daudzos un dažādos pienākumos, kādēļ pārmērības sporta entuziasmā nekur nevar rasties." Šā apgalvojuma pirmā daļa ir pilnīgi pareiza, totiesu otrā daļa gluži aplama.

Ja skaitliski salīdzinot, niecīgai sportistu saujiņai katrā laikraksta numurā veltīta apm. pus lapaspuses, vai tad vispāri vēl var iedomāties pārmērīgu sporta entuziasmu. Bet latviešu jaunatnes pašreizējos apstākļos pilnīga bezjēdzība ir ne tikai sporta entuziasms, bet arī pats sports. Berlīnes universitātes sporta medicīnas docents un Sporta akamijas studentu ārsts un pazīstams sporta pētnieks, Dr. med. Fr. Heiss saka, ka cilvēks, kam jāstrādā smags fizisks darbs, nedrīkst nodarboties ar rekordu sportu, jo tas nozīmē sevis sabeigšanu.

Sporta briesmas nav pārspīlētas, bet pavisam reālas, par ko liecina daudzi fakti. Sporta instruktors J. Miezītis jau 1946. g. sept. numurā „Trīs zvaigznes" „Pārbaudot Hamburgas universitātes studentu medicīniskās izmeklēšanas rezultātus, atklājās pārsteidzošas ārstu atzīmes: lielākai daļai no 1 kursa studentiem un studentēm ir nepareiza sirds darbība, sirds paplašināšanās un citi veselības traucējumi organismā, kuru cēlonis, šķiet, ir nepareizi sāktas un izvestas sporta nodarbības." Tādas ir sportošanas sekas.

ASV jaunatnes žurnālā „Redbook" lasām datus, ko sen jau vajadzēja zināt latviešu tēviem un mātēm, kā arī pašai jaunatnei. Šai žurnālā atrodam vairākus rakstus ar ļoti uztraucošiem datiem. Tā 1951.J" g. okt. numurā rakstā par sportistu apdrošināšanu virsrakstā ir teikts: „Visa sporta vēsture ir pilna satraucošiem nelaimes gadījumiem." Šā apgalvojuma tuvākai paskaidrošanai nov. n-rā sniegti šādi statistiski dati: Pēc Sporta savienības datiem 1950. g. tikai futbolu spēlējot dabūjuši galu 13 ģimnazisti. Bet laikā no 1931. līdz 1942. g. futbols sagādājis nāvi 531 skolniekam. Bez tam vēl varētu būt zināms skaits nereģistrētu upuru.

Kādā ASV medicinas žurnālā 1949. g publicēti R. W. Hibberta pētījuma dati par 46.824 ASV skolu sportistiem. Šis plašais pētījums pierādījis, ka visu sporta nozaru caurmērā no katriem 25 sportistiem viens cieš nelaimes gadījumu, kas saistīts ar kaulu lūzumiem. Bet futbolā 70 proc. no spēlētājiem krīt par upuri nelaimes gadījumam, pie kam katrs piektais salauž sev kaulus. Vai tā ir jaunatnes fiziskā audzināšana? („Redbook" 1951. g. nov. nr. 101. lpp.).

Šie fakti ir stipri satraukuši ASV sabiedrību un nopietnie žurnāli cel trauksmi un prasa izbeigt jaunatnes kroplošanu. Šo apstākļu gaismā ir saprotama sportistu sirsnīgā vēlēšanās, lai laikraksts vairs neiespiež manus rakstus par sportu, lai sabiedrība nevarētu dabūt zināt šos drausmīgos faktus. Pašiem sportistiem, acimredzot, nav žēl ne latviešu jauniešu kaulu, ne arī viņu dzīvību.

Pilnīgi aplams ir apgalvojums, ka latviešu sportam neesot citu zemju sporta trūkumu, kādēļ neesot ko uztraukties. Tagad visur ir iegājies, ka ar rekordu sportu (debates notiek tikai par rekordu sportu) nodarbojas tikai profesionāli, kam par to kārtīgi samaksā, kas ar to sev pelna maizi. ASV kolledžas gadā izdodot vairāk par 150 miljoniem dolaru savu sportistu atalgošanai (ASV žurnāls „Look" 1951. g. 6. nov. nr. 83. lpp.). Zinādami, kāds liktenis sagaida sportistus, vecāki nelauj vairs saviem bērniem iestāties sporta komandās, kādēļ komandas jāsastāda, maksājot to locekliem pamatīgas algas.

Kā tas visiem ir zināms, mūsu jaunatne šeit svešumā ir spiesta smagi strādāt. Likt viņai tai pašā laikā vēl nodarboties ar rekordu sportu, sūtīt uz sacīkstēm, nozīmē dzīt cilvēkus nāvē, vai likt krist par upuri smagam nelaimes gadījumam. Šāda rīcība ir ne tikai vieglprātīga, bet gan taisni noziedzīga. Bet mūsu sabiedrība un bērnu vecāki to vēl neizprot un neprotestē, ka viņu bērni tiek upurēti jauno laiku Molocham — sportam.

Visi šie upuri ir bezjēdzīgi, jo ar sportu mēs neko panākt nevaram. Mūsu sportisti ir piedalījušies 4 vasaras un 3 ziemas olimpiādēs. Bet šī piedalīšanās ir bijusi tikai viena nožēlojama caurkrišana, ir pierādījies, ka sportā latvieši ir viena no visnesekmīgākām tautām pasaulē. Starp 33 tautām, kas līdzšinējās olimpiādēs ir guvušas kaut tikai vienu zelta medaļu, latviešu nav. Igauņi turpretī ir ieguvuši 6 zelta medaļas. Ja pašiem sportistiem būtu aizmirsušās viņu skandalozās caurkrišanas, es varu viņiem tās atgādināt pēc pirmavotu datiem. Sportā mēs esam cietuši ļoti pārliecinošu neveiksmi un tādēļ nav nekādas jēgas bezcerīgo spēli turpināt un mums ir jāatgriežas uz labāka, latviešiem piemērotāka dzīves ceļa.

Tādēļ lieku priekšā latviešu laikrakstiem likvidēt nodaļu „Sports" un tās vietā likt nodaļu „Darbs", kur regulāri sniegtu informāciju par latviešu sasniegumiem kā saimnieciskā, tā arī izglītības laukā. Bez tam šai nodaļā sabiedrībai ir nemitīgi jāatgādina tās pienākums materiāli un morāli atbalstīt universitātu, kollēdžu un citu mācības iestāžu centīgo latviešu jaunatni, jo no šīs jaunatnes centības un panākumiem darbā atkarājas mūsu tautas un tās kultūras nākotne. Ar bumbu spēlēm mēs Latviju no drupām nepacelsim un tās kultūras uzplaukumu neizraisīsim. Es gribu ticēt, ka šis priekšlikums būs pieņemams arī sportistiem, jo viņi tak neatzīs sevi par kaut kādiem internacionāliem hazardistiem, kas nevar dzīvot bez sporta slavināšanas narkozes, bet gan ir latviešu patrioti, kam latviskais darba tikums un tā stiprināšana stāv augstāk par sportu un citiem izklaidēšanās veidiem.

Prof. P. Starcs

SKOLOTĀJIEM JĀNĀK TALKĀ

Mēdz teikt, ka cilvēks savu veselību apzinās tikai tad, kad tās vairs nav. Tāpat tas ir ar daudz citām lietām mūsu dzīvē, kuru vērtību īsti sākam apzināties un novērtēt tikai trimdā. Viena šāda lieta ir latviskā skola un skolotāji. Tie vienmēr un visur ir bijuši mūsu garīgās attīstības vadītāji un veidotāji, svarīgumā stāvēdami tūlīt aiz vecākiem, bieži vien pirms tiem. Bet kādas bija mūsu domas par skolotājiem, kad vadījām savas skolas gaitas? Bieži vien mēs domājām, cik labi būtu, ja skolotāju nemaz nebūtu! Nereti skolotāji, sevišķi gados vecākie īpatni bija bērnu zobgalību mērķi un upuri. No pašām pirmajām skolas gaitām līdz beidzamajām skolotāji ir mūs vadījuši: viens bargāk, otrs mīlīgāk, viens labāk, otrs sliktāk, bet katrs pēc savas labākās pārliecības pa kultūras ceļu uz augšu.

Kā tad nu ir trimdā? Latviešu skolotāji ir gājuši līdzi ar citiem, cietuši to pašu trūkumu un pārestību, tomēr atrazdami laiku un spēku mācīt latviešu bērnus un jaunatni. Tagad, kad esam nokļuvuši mierīgākos apstākļos, mūsu bērni un jaunatne sāk mācīties šīs zemes skolās, kā to prasa šīs zemes likumi. Līdz ar to latviešu skolotājam ir it kā zudusi iespēja audzināt latviešu jaunatni, un daudzi no tiem arī klusi ir aizgājuši malā, tikpat klusi, kā tie ir darījuši savu darbu.

Šinī laikā mums visiem spēkiem ir jācīnās pret mūsu tautas, jo sevišķi jaunatnes, pārtautošanu. Latvju jaunatnei ir jāparāda un jāpierāda latviskās kultūras skaistums un nozīme. Šai darbā bieži pietrūkst padoma, un te latviešu skolotājiem ir jānāk talkā sabiedriskajiem darbiniekiem. Skolotājs ir mācījies pazīt jaunatni vislabāk, un viņam arī ir vislielākā pieredze audzināšanas darbā. Diemžēl, stāvoklis pašreiz šinī ziņā ir ļoti grūts. Ir tikai nedaudz skolotāju, kas redzami sabiedriskajā darbā, bet vairums ir it kā pazuduši, mēs nezinām, kur tos atrast, kurp griezties pēc padoma un palīdzības.

Mīlie skolotāji, lūdzu, esiet aktīvāki, organizējieties, dibiniet skolotāju kopas, kur mēs varētu atrast padomu un palīdzību, kā uzturēt dzīvu latviskās kultūras garu jaunatnē. Skolotāju kopas būtu palīgs arī bērnu vecākiem audzināšanas darbā un tās varētu iepazīstināt sabiedrību ar vecās, klasiskās audzināšanas likumiem un modernās audzināšanas brīnumiem.

Toronto Latviešu B-BA

Veidojas latviešu lauksaimniecības kolonija

LNAK saimnieciskās informācijas nozare pūlas ievākt iespējami plašu informāciju par visiem latviešu saimnieciskiem pasākumiem. Pieprasījumi pēc līdzīgas informācijas ienāk lielā skaitā, kurpretim informācijas ievākšana ir grūta lieta. Kaut arī lēnām un ar lielu piepūli, tomēr nozarei krājas materiāli par dažādiem virzieniem saimnieciskā laukā.

II

Apmeklējām V. Gobas farmu. Viņam 47 gadi, ģimenē ir kundze ar māti. Kanadā iebraukuši 1948. gadā no Austrijas. Pats V. Goba savu pirmo — līguma gadu — ir strādājis kādā nometnē kā mechaniķis un labi pelnījis, par ko tad nopirkta farma.

Šinī gadījumā sevišķi interesanti ir tas, kā V. Goba Latvijā nekad ar lauksaimniecību nav nodarbojies, un, kā viņš pats saka, tam nav bijis nekādas jēgas par saimniekošanu. Viņš stāsta, ka pirmā gadā tas nevarējis saprast, kad jāpļauj auzas, bet kad sākuši pļaut kaimiņi, tad arī viņš ķēries pie savām. Viss tas pieminams tikai tāpēc, lai rādītu, kā var sekmīgi saimniekot arī tad, ja nav iepriekšējas pieredzes, bet ir darba griba un uzņēmība.

V. Goba Latvijā ir bijis dzelzceļu depo priekšnieks kādā mezglu stacijā. Kanadā daži pāzīstami viņam ieteikuši pirkt farmu. Kad farmu nopircis arī kāds cits pazīstams latvietis, viņš par šo lietu sācis interesēties vairāk un vairāk. Tagad žēl, ka palaidis garām izdevību par 10.000 dol. nopirkt kādu sevišķi vērtīgu farmu. Beidzot izšķīries par tagadējo farmu un tā pirkta 1949. g. oktobrī. Aiz pieredzes trūkuma pirmā gadā bijis ļoti bailīgs, bet drīzi pie visa pieradis un tagad saimnieko ar drošu roku un labām sekmēm. Ar notikušo ir ļoti apmierināts, tāpat kundze.

Par farmu samaksāti 6.500 dol., iemaksājot 2.500 dol., bet pārējā daļa maksājama 5 gados. Vēlāk parāds pārvests uz Canadian Farm Loan Board uz 25 gadiem par 4½ proc. Farmas platība 100 akru, zeme — smilšains māls, auglīga, 5 akri meža (kļavs, kas derīgs arī lietas kokiem). Tuvumā Dundalk pilsētiņa (1 jūdze, 2000 iedzīv), līdz Toronto 75 jūdzes. Ir divstāvu ķieģeļu dzīvojamā ēka ar 6 istabām, vannu un virtuvi. Ēka labā stāvoklī un glīti remontēta. Pirkšanas laikā elektrības nav bijis, bet tagad tā ievilkta, tāpat ierīkots ūdensvads, kas kopā izmaksājis ap 1200 dol. Māja apkurināma oglēm un malku.

Vēl ir kūts (pietiekami liela), garāža, vistu mājiņa un 2 cāļu mājiņas un auto. Dzīvajā inventārā: 6 slaucamas govis, 15 jaunlopi, 2 zirgi, 54 cūkas, (pērn 85), 200 vistas un 1400 cāļi.

No mašīnām ir labības plāvējs (kombinēts), mēslu ārdāmie rati, siena krāvējs un lauksaimniecības rīki. Sējammašīnu un kuļammašīnu nomā.

Šogad paredzēts apsēt 40 akru ar auzām, 25 akri lopbarībai, 1 akru ar kartupeļiem un saknes savām vajadzībām.

Ienākumi ir no cūkām (apgrozīts ap 5.200 dol.), vistām, olām un krējuma. Krējošana notiek mājās, un krējumu nodod vietējā pienotavā par 70c par sviesta taukiem mārciņā. Kamēr govju nav daudz, tā iznākot izdevīgāk, vēlāk varēs nodot pienu. Vistas līdz šim ir devušas visvairāk. Par dienu veciem jauktiem cāļiem maksāts 11½c un par gailīšiem 5c gabalā. Audzē 4—6 mēneši (līdz 9 mārc.) un saņem 2.35 gabalā. Olas šogad lētas: tikai 30c ducī, pērn dabūja 50—70 centu.

Izdevumi par sēklām, mākslīgiem mēsliem, vistu un lopbarību. Algotu strādnieku līdz šim nav bijis, bet uzpriekšu, varbūt, pļaujas laikā uz dienām kāds cilvēks būs vajadzīgs. Strādniekus dabūt var, un tie strādā labi. Pašu ģimene vasarā strādā 12—15 stundas dienā, bet citās sezonās arī pa 5 st. dienā. Farmas gada nodokļi ir 135 dol.

Sākums ir bijis grūts, jo pēc pirkuma iemaksas nokārtošanas ir palicies tikai ap 1000 dolaru, par ko nopirktas 2 govis un vēl kādi sīkumi. Tagad stāvoklis ir pavisam citāds. Ja šobrīd farmu gribētu likvidēt, tad paredzami 12.000 dol. skaidras peļņas. No šīs peļņas ap 3000 dol. kristu uz cenu celšanās kontu par farmām šinī apgabalā, bet pārējie 9.000 (neatrēķinot sava darba algu, kas būtu saņemta arī citā darbā), tomēr būtu nopelnīti pašu spēkiem. Agrākais īpašnieks ir bijis pilsētnieks un drīzi pēc farmas pārdošanas ir gribējis to pirkt atpakaļ, bet V. Goba tā nedomā, viņš drīzāk pats vēl nopirks kādu no kaimiņu farmām.

Kaimiņos farmas ir dabūjamas; varbūt kāds latvietis vēl vēlas?

V. Gobam ir labas mēbeles, skaistas telpas, neatkarība, un nav bailu no bezdarba. Visi maksājumi ir ātri un laikā samaksāti, un viņš bauda lielu uzticību. Vai emigrants tik īsā laikā vispāri ko vairāk var sasniegt? Laikam gan ne.

Mājās braucot mūs pārņem dziļas pārdomas par latviešu gaitām šinī zemē. A. Apses un V. Gobas farmās redzētais pārsteidz un iepriecina. Mēs ticam, kā stāvoklis tāds pats vai ļoti līdzīgs ir arī visās pārējās jaunās kolonijās farmās. Patiesi, vai nav iemesls būt pārsteigtiem, ja latvietim, kas nekad nav nodarbojies ar lauksaimniecību, ir bijusi uzņēmība pirkt farmu? Vai nav iemesls būt pārsteigtiem, ja šāds latvietis īsā laikā ir mācējis nodrošināt savu stāvokli? Iemeslu priecāties ir pietiekami, ja redz šo farmeru lielo uzņēmību, darba prieku un labos sasniegumus visīsākā laikā.

Vēlēsim viņiem visu labāko nākotnē, cerībā, ka to skaitam pievienosies vēl daudzi citi.

Agr. J. Lejiņš

Medniekiem un makšerniekiem

Mednieku un makšķernieku pagaidu ievēlētā valde sapulcējās 6. aprīlī, lai pārrunātu par turpmāko darbību un nolēma sasaukt sapulci 4. maijā plkst. 2 pp. TLB telpās 198 Oslera ielā, uzaicinot ierasties visus jau reģistrējušos biedrus, kā arī tos, kas vēl nav paspējuši to izdarīt. Minētā sapulcē ir paredzēts pārrunāt un nokārtot daudzus svarīgus jautājumus turpmākai darbībai, kā arī ievēlēt TLB mednieku un makšķernieku kopas vadību. Pēc sapulces A. Karlsons informēs makšķerniekus.

Kopas pagaidu valdē no medniekiem ir ievēlēti L. Ozoliņš, A. Zariņš, Ed. Brencis, A. Salnājs un no makšķerniekiem A. Karlsons.

Sanāksmes dalībnieki aicināja Putrus kungu sniegt paskaidrojumus par savu ilgo gadu medību pieredzi Kanadā. **Pagaidu valde**

Draudzības vakars

Toronto Council of Friendship 23. apr. rīkotajā rokdarbu izstādē dažādo tautību starpā bija arī latvieši, pareizāk sakot, latvietes —Toronto Latviešu B-bas dāmas, kurām pienākas pateicība par teicamu latviešu lietišķās mākslas demonstrēšanu kanadiešiem. Izstāde notika Metropolitan baznīcas telpās, un to apsveica arī Toronto pilsētas valdes pārstāvis kontr. Saunders. Izstādē ar tautiskiem izstrādājumiem piedalījās angļi, čechi, gvatemalieši, igauņi, japāņi, krievi, ķīnieši, latvieši, lietuvji, ukraiņi un skoti. Latviešu stends Krasta un Manguļa kundzes izkārtojumā bija ieturēts tumšā, svinīgā noskaņā, un eksponātu bija tik daudz, ka vajadzētu divu vai trīs galdu to pienācīgai izkārtošanai.

Visvairāk izstādīti bija koka un metalla izstrādājumi, ļoti rūpīgā techniskā un mākslinieciskā apdarē. No citu tautību stendiem uzmanību saistīja ļoti gaumīgie ķīniešu un japāņu dāmu tautiskie zīda tērpi.

9. un 10. maijā turpat būs sanāksme — pārrunas par tematu „Šīsdienas immigrācija"", kurā var piedalīties ikviens, kam šis temats interesē. Sākums abās dienās pl. 14. Šāda veida sarīkojumi labi parāda vietējai sabiedrībai dažādu tautību nacionālo kultūru krāsainību un bagātību. Šoreiz latviešu stends bija viens no iespaidīgākajiem. **J. P.**

Mariss Vētra „aplaista operas vārgos augus."

O. Krādziņš

Atomspiegi — Fukss un Golds

(Turpinājums)

Dažas minūtes pirms plkst. 16-iem pa Alamedas ielu traucas kāds aizvēsturisks Fords. No tā izkāpj Fukss. Viņš ziņo, ka atombumbas izmēģināšana Les Alamosā ejot strauji uz priekšu, tomēr tas necerot, ka tās praktiskā izlietošana varētu notikt tik ātrā laikā, lai to vēl paspētu nomest uz Japānu. Šķiroties viņi norunā nākošo sastapšanos šinī pašā pilsētā pēc trim mēnešiem. Golds atkal saņem no Fuksa nelielu paciņu ar svarīgiem dokumentiem. Dažas dienas vēlāk šī paciņa jau atradās Džona rokās.

Pēdējās atombumbas izgudrošanas noslēpumi — sīkas ziņas, formulas un aprēķini par visu ražošanas gaitu, Goldam tiek nodoti 1945. gada 19. septembrī. Šinī dienā satikšanās ir norunāta pie kādas baznīcas pilsētas nomalē. Kā parasts, Fukss ierodas ar savu sagrabējušo Fordu. Viņa vaigs staro no prieka. Mēnešiem ilgais, intensīvais darbs ir beidzies ar panākumiem. Uz Japānu ir kritušas pirmās atombumbas... Arī Golds iekāpj mašīnā, un tie brauc ārā no pilsētas uz kādu pakalnu Rio Grande del Nortes krastā. Fukss stāsta Goldam, cik ļoti viņu uztraukši pirmie atombumbas mēģinājumi, kurus viņš redzējis..

Labais garastāvoklis dara Fuksu vēl runīgāku. Viņš stāsta par savu tēvu, kas vēl dzīvojot Vācijā, bet tagad gribot izceļot uz Angliju. Viņam esot bailes, ka, nonākot Anglijā, runīgais tēvs varētu izpļāpāt līdz šim rūpīgi turēto noslēpumu, ka viņš, Klauss Fukss, jaunības gados esot piederējis pie Vācijas komūnistu partijas. Līdz šim iestādes par to neko nezinot.

Golds, raugoties Santa Fē ugunīs, atkal par jaunu pārdzīvo to mulsinošo sajūtu, ka viņš, mazais caurmēra ierēdnītis, ir piedalījies tādā pasākumā, kas visu pasauli var ievirzīt citā gultnē. Viņš ir laimīgs par to uzticību, ko tam dāvā lielā Pad. Savienība. To pasaules spiegotāju vēsturē, kas nodevuši savu tēvu zemi, Golda vārds patiesi tiks ierakstīts „zelta burtiem."

Naktij iestājoties, tie abi brauc atpakaļ uz Santa Fē. Īsi pirms šķiršanās Fukss nodod Goldam pēdējo aploksni ar pētniecības materiāliem. Pēc dažām minūtēm Golds izkāpj no vāģa un dodas uz autobusa piestātni. Grabošais Fords pazūd pilsētas krēslā...

Abu noziedzīgais darbs ir noslēdzies, un tiem vairs nav paredzēta sastapšanās.

*

Tikai vairākus gadus pēc šī notikuma Sav. Valstu slepenā policija saņem ziņu, ka visi galvenie slepenie dati par atomenerģijas iegūšanu ir nozagti. Šīs ziņas avotu saprotamā kārtā, arī vēl tagad nevar minēt. FBI priekšnieks Hūvers paskaidro, ka vienā jaukā dienā uz viņa rakstāmgalda esot atradies ziņojums ar visiem pierādījumiem par atombumbas izgudrošanas noslēpumu nodošanu citas valsts rokās. FBI uzdevums tagad ir atrast vainīgos.Nekādi pierādījumi, kas šo nepārredzami noziedzīgo darbu ir, izdarījis, nav doti. Darbs nav viegls un tas prasa ilgu laiku.

Iesākot izmeklēšanu, nevienam nenāk prātā šai lietā vainot Dr. Klausu Fuksu. Tomēr rūpīga izmeklēšana un notikumu gaitas izsekošana ar katru dienu vairāk un vairāk norāda, ka galvenais vainīgais ir meklējams ārzemju studiju grupā, kas piedalījās atombumbas izgudrošanā. Visiem izmeklēšanas pavedieniem kopā saplūstot, FBI gūst pierādījumus, ka vainīgais būs jaunais, apdāvinātais fiziķis, un matēmatiķis Dr. Klauss Fukss. Lai cik uzmanīgi rīkojies viņš tomēr bija atstājis dažas pēdas, kuras izsekojot, varēja pierādīt Fuksa vainu.

Izmeklēšanas uzsākšanas laikā Fukss ir jau atgriezies Anglijā un strādā tālāk Harvelā. FBI savāktos materiālus nosūta uz Angliju, kur tālāko izmeklēšanu uzņemas spējīgais britu izmeklēšanas ierēdnis Persijs Silitojs.

1950. gada janvārī arī britu izmeklēšanas iestādēm ir skaidrs, ka galvenais vainīgais šai lietā ir Fukss. Pēc ilgākas nopratināšanas viņš arī atzīstas. Bet amerikāņu iestādēm Fuksa atzīšanās neko nedod, jo viņš nezina tā cilvēka vārdu, ar ko tas Amerikā sadarbojies.

Fukss pastāsta, ka Hitlera režīma sākumā viņš ir bijis Vācijas komūnistu partijas biedrs un jau tanī laikā illegāli darbojies tās labā. Nonākot Anglijā un uzsākot darbu angļu atomizgudrošanas laborātorijās, viņš tūlīt uzņem sakarus ar krievu spiegošanas aģentiem, un piegādā tiem visus iespējamos pētniecības materiālus. Atgriežoties mājās no Sav. Valstīm, Fukss tūlīt uzņem atkal vecos sakarus ar krievu spiegiem.

Fukss atzīstas, ka Sav. Valstīs viņš ir sadarbojies tikai ar vienu aģentu. Bet tā vārdu viņš nezina. Pēc viņa domām šis cilvēks esot kaut ko sapratis no ķīmijas un fizikas, bet atomzinātnē tam lielas zināšanas neesot bijušas. Fukss stāsta, ka šī vīra vecums varot būt starp 40 un 45 gadiem, augumā apmēram 5 ar pus pēdas, sejas forma ieapaļa, un pēc viņa domām amerikānis pirmajā paaudzē. Pirmoreiz viņi esot tikušies Nujorkā vienu reizi Kembridžā, Masačusetas pavalstī, un divas reizes Santa Fē. Pēdējā satikšanās esot bijusi 1945. gada rudenī. Bet tas tad arī ir viss, ko Fukss šai lietā var pastāstīt.

Un nu pēc šīm trūcīgajām ziņām vajadzēja nokert spiegu, kas vēl vienmēr brīvi kustējās apkārt, un kura noziedzīgā darbība nebija pārtraukta.

*

FBI ierēdņi vēlāk stāsta, ka visā šīs iestādes pastāvēšanas laikā nav bijis līdzīgi grūta gadījuma. Bez tam lieta ir ļoti steidzoša, un visa izmeklēšana jātur visstingrākā slepenībā. Bet šis vīrs ir jādabū rokā par katru cenu! Izmeklēšanas iestādes priekšnieks Hūvers paskaidro, ka arī tagad vēl nav iespējams iepazīstināt atklātību ar visu izmeklēšanas gaitu, jo tas apdraudētu kā atsevišķu personu, tā arī valsts drošību.

Pirmais izmeklēšanas gaitas izejas punkts ir Kembridža, kur dzīvo Fuksa māsa Kristele Heinemane. Tur Fukss ir saticies ar noslēpumaino vīru. Heinemaņa kundze arī pastāsta, ka pie viņiem reizi ieradies kāds kungs, vidēja auguma, tumšbrūniem matiem un jautājis pēc brāļa Klausa. Nepazīstamais stāstījis, ka esot ķīmiķis, brāļa darba biedrs, un tam steidzīgi ar brāli jārunājot. Vārdu viņa neatcerēties, bet angliski tas esot runājis bez akcenta. Otrreiz viņš ieradies pie viņiem Ziemsvētku laikā. Kad svešais aizbraucis, brālis neko par viņu neesot stāstījis.

Kaut arī maz, bet tomēr jau kaut kas. Tātad meklējamā persona ir ķīmiķis, tumšbrūniem matiem un runā bez akcenta. Roberts Heinemanis, Kristeles vīrs, vēl pastāsta, ka pusdienojot kopā ar svešo, tas esot ieminējies par braucienu no Filadelfijas uz Bostonu, no kā varētu secināt, ka viņa dzīves vieta varētu būt Bostona. Kāds Heinemaņu paziņa, kas arī pēdējā reizē bijis klāt, atceras, ka svešais esot runājis par vitaminiem, kas liktu secināt, ka viņa darba vieta varētu būt kāds Nujorkas pārtikas preču lieltirdzniecības uzņēmums. Cieminš esot bijis arī laipns pret bērniem un Heinemaņu mazajam dēlēnam apsolījis uzdāvināt ķīmisko izmēģinājumu spēļu kastīti. Viņa vārds varētu it kā būt „James" un uzvārds it kā sāktos ar burtiem „D-a-v". Tātad James Dav... Bet tas tad ir galīgi viss, ko Heinemaņi var šai lietā pastāstīt.

(Nobeigums sekos)

KUR PALIKUŠI LATVIJAS ARMIJAS VIRSNIEKI?

Redakcijas rīcībā nonāku šas dažas ziņas un dati par Latvijas armijas virsnieku likteni, kuŗus apcietināja un aizveda 1940. gadā. Šīs ziņas, ko raksta autors ieguvis no kāda izbēguša poļu karavīra, kas bijis kopā ar latviešu virsniekiem vergu darba nometnēs, sniedzam mūsu lasītājiem. Minētais polis nesen ieradies Kanadā un dzīvo Hamiltonā

Līdz šim mēs zinājām vienīgi to, kas Baigajā gadā notika Latvijā mūsu acu priekšā, kad no mūsu vidus izrāva ne tikai desmitus tūkstošus privātu iedzīvotāju, bet arī pāri par 90 proc. no mūsu bruņoto spēku virsnieku sastāva.

Virsnieki, sevišķi augstākie un tie, kam bija kāds sakars ar izlūkošanu, sāka pamazām pazust bez kādām pēdām jau tūliņ pēc sarkanarmijas ielaušanās mūsu zemē 1940. gada jūnijā. Šāda virsnieku pazušana, ko stipri sekmēja komūnistu ielikteņa „ģenerāļa" Bruno Kalniņa un viņa uniformēto poļitruku aktīvitāte, turpinājās visu laiku līdz pat kara sākumam ar Vāciju. Karš tomēr virsnieku likteni izšķīra pāris nedēļu laikā. Visus, kam bija nelaime atrasties dienestā sakropļotās un iznīcinātās armijas sastāvā, apcietināja un aizveda nezināmā virzienā aizrestotos lopu vagonos. Sarkanās armijas vadībai bija pārāk skaidrs, ka viņi, boļševiki, uz mūsu virsniekiem nevar paļauties, un no tiem bija jātiek šādā vai tādā ceļā vaļā. No šī baigā likteņa izdevās izbēgt tikai ļoti nedaudziem un citi, kas to domāja izdarīt pašā pēdējā mirklī, vēl būdami ar ieroci rokā, samaksāja ar savu dzīvību. Cik no aizvestiem virsniekiem gājuši Katinas mežu moku ceļu, līdzīgi poļu virsniekiem, tās nav zināms un varbūt to nekad arī nedabūsim zināt, jo Padomijas cilvēku iznīcināšanas metodes slepenības ziņā kļuvušas daudz rafinētākas. Bet tomēr liela daļa mūsu armijas virsnieku vēl 1943. un 1944. gadā, tātad divi gadi pēc aizvešanas, noteikti bijuši dzīvi, kas var dot ziņu, kā kādreiz nākotnē dabūsim redzēt, vismaz daļēji, šo virsnieku iznīcināšanas traģisko ainu.

Kāds poļu armijas bijušais karavīrs, kas kritis gūstā pēc Polijas sabrukuma, bet vēlāk iedalīts poļu trimdas armijā, kur cīnījās 2. korpusa sastāvā pazīstamā ģen. Andersa vadībā pret vāciešiem Italijā, saticis 1943. g. vairākus, skaitā 8—12, mūsu virsniekus un redzējis vēl daudzus citus. Šis poļu karavīrs, kas nevēlas, ka viņa vārds tiktu minēts atklātībā, pēc viena gada nosēdēšanas kādā Padomju Savienības cietumā bija notiesāts uz 8 gadiem spaidu darbos, kā Padomju Savienības ienaidnieks un nosūtīts uz Eiropas Krievijas tālajiem ziemeļiem kādā darbā nometnē, kur arī sastapies ar mūsu virsniekiem, it īpaši no mūsu bij. jātnieku un artilerijas pulkiem. Diemžēl, šis poļu karavīrs nevarēja vairs atcerēties neviena virsnieka uzvārdu, kas viņam jau toreiz likušies visai savādi un grūti izrunājami.

Tā kā mūsu virsnieki bija sastapti ne tikai vienā vien nometnē, kur atradās pieminētais poļu karavīrs, bet arī citās blakus esošās nometnēs, kas bija izkaisītas ar 7—14 km. lielām atstarpēm, tad jādomā, kā Eiropas Krievijas ziemeļu daļā nometināti ja ne visi, tad vismaz lielākā daļa no aizvestiem virsniekiem.

Šīs vergu darbu nometnes atrodās tā sauc. Boļšezemeļnaja tundrā starp lielo Pečoras upi un Urālu kalnu ziemeļu daļu.

Mūsu virsnieki visvairāk sastapti Kolva un Usa upju (800 km ziemeļaustrumos no Archangeļskas ostas) izveidotā trīsstūrī, šaipus un arī aiz Ziemeļu polārā loka.

Katrā tādā spaidu darbu nometnē, kuŗu skaits ir visai liels, atradušies ap 700—800 ieslodzīto, kas bija raibs tautu mistrojums. Tur bija poļi, krievi, tatāri, čechi, ukraiņi, rumāņi, leiši, latvieši, igauņi, vācieši, somi utt.Katra no šīm tautībām pārstāvēja neliela, 8—12 cilvēku, grupa, lai starp tiem būtu vieglāki uzturams un uzkurināms nacionālais naids un līdz ar to savstarpēja neuzticība. Šī neuzticība savukārt bija vajadzīga nometnes vadībai, kuŗa bija viens NKVD vīrs un vairāki bruņoti sargi, kas gan tieši nepiederēja pie NKVD, bet komplektējās no vienkāršiem algādžiem. Savstarpējā neuzticība palīdzēja novērst sacelšanos un organizēšanos bēgšanas mēģinājumiem, kas gan gandrīz nekad neizdevās, jo bēgļus palaikam nokēra citu, kaimiņu, nometņu sargi. Notvertiem nekādas žēlastības nebija un tie savās nometnēs nekad neatgriezās, lai gan ikdienas pārbaudēs paziņoja, ka bēglis nokerts.

Lielākā daļa nometnēs ieslodzīto apzīmogoti saskaņā ar padomju likuma 54. pantu par „Padomju Savienības ienaidniekiem," un notiesāti uz 8—10 gadiem spaidu darbos. Arī mūsu virsnieki, kas iepriekš pavadījuši vairākus mēnešus vai pat gadu kādā lekšķrievijas cietumā, notiesāti uz tikpat ilgiem terminiem spaidu darbu nometnēs.

(Nobeigums sekos)

KSENIJA BRANTE DEBITĒS

NUJORKAS CARNEGI HALL'Ē

Pēc vairāku mēnešu intensīva darba un sagatavošanās Ksenija Brante stāsies priekšā amerikāņu un latviešu publikas izlasei pirmā patstāvīgā koncertā ievērojamā koncertnama „Carnegie Hall" mazajā recitālu zālē. Kr. Brante pēdējā laikā cītīgi papildinājusies pie ievērojamā krievu meistara prof. I. Ivanuzova, kas savā laikā bijis partners Šaļapinam, Sobinovam u. c. Neskatoties uz saviem 68 gadiem, Ivanunovs dziedot joprojām lieliski un viņa vadībā latviešu dziedātāja guvusi teicamus norādījumus turpmākam darbam. Ks. Brante pieder pie tiem mūsu jaunās paaudzes dziedātājiem, kuri latviešu trimdas saimē guvuši vislielāko ievērību. Studijas tā sāka Latvijas Konservatorijā, jau no paša sākuma izceloties ar savu teicamo balsmateriālu, briljanto priekšnesumu. Trimdā Vācijā tā neskaitāmas reizes koncertējusi gan bēgļu nometnēs, gan ievērojamākās koncertzālēs un guvusi sekmes arī visā pasaulē pazīstamā Ženēvas jauno mūziķu konkursā. Arī ASV tā daudzkārt koncertējusi latviešu centros, kā arī koncertturnejās viesojusies Kanadā.

Savam koncertam, kas notiks š. g. 3. maijā, pl. 8,30 vakarā „Carnegie Recital Hall'ē" (154 W. 57 th Str. New York) Ks. Brante izvēlējusies internacionālu eklektisku programmu, kuru tā dziedās (6!) oriģinālvalodās. Blakus latviešu dziesmu klāstam (Vītols, Kalniņš, Ķepītis), dzirdēsim Gluka, Mocarta, Šūmana, Šūberta u. c. darbus, kā arī operu ārijas. Pie klavierēm līdzgaitnieks tai būs bijušais Šaļapina pavadītājs I. Bazilevskis. Cerēsim, ka daudzi būs tie tautieši, kas ar savu klātieni atbalstīs talantīgo dziedātāju viņas nopietnajā debijā Nujorkas autoritāšu priekšā.

Dziedone Ksenija Brante

DAŽAS PIEZĪMES PAR LATVIEŠU BALETNIEKIEM

P. Mantnieka 1952. g. grāmatā iespiests Edgara Andersona raksts „Latviešu kultūras dzīve ASV". Nezinu, kā tas ir ar datiem par citām kultūras dzīves nozarēm, bet attiecībā uz baletu, kuram autors veltījis 26 rindiņas, rakstā ir vairākas nepareizības, kas jāizlabo, lai tās, min. rakstu izmantojot, neatkārtotos nākotnē. Tā starp mākslinieciem Čikagā nepareizi minēts Jēkabs Vērenieks, kas tur nevienu dienu nav dzīvojis. Kopš ierašanās ASV viņš dzīvo Minneapolē. Tāpat Lēmanis nav aicinājis uz Detroitu Tatjanu Vesteni, kas visu laiku dzīvo Džonsona Sitijā Nujorkas valstī. Varētu vēlēties, lai rakstā būtu nepieciešamā objektivitāte, kaut arī tā dažreiz būtu nepatīkama, jo cildināšanai par katru cenu drīz vien var rasties mums pašiem negatīvas sekas. Šīs objektivitātes pietrūcis atsauksmēs par pirmo baleta vakaru Čikagā. Autors apgalvo, ka gūtas labas atsauksmes. Viņš, tātad, acimredzot, pamatojas tikai uz „lauku korespondentu" (kritiķa J. Rudzīša apzīmējums) atsauksmēm „Laikā", bet pilnīgi ignorē tiklab stipri atturīgo atsauksmi laikrakstā „Latvija — Brīvā Balss", kā arī iznīcinošo recenziju amerikāņu žurnālā „Dance Magazine".

Tai pašā gadā grāmatā tas pats autors, rakstīdams par latviešiem Argentīnā, nepareizi min, ka Buenosairesā dejojuši arī P. Pīkieris un R. Saule. Saule tur nekad nav dejojis, bet dejotāja Pīkiera vārds ir Artūrs. Turpretim nav atzīmēta O. Lēmana viesošanās Buenosairesā 1938. g., kur viņš iestudēja K. Juzati pieccēlienu baletu „Oloferns un Judīte" un baleta skatus piecos operu uzvedumos, nedz arī, ka tagad Buenosairesā dejo jaunā latviešu baleta māksliniece R. Eichenbauma.

J. T.

ROMĀNS

26. turpinājums

Tie droši vien bija tuvākās apkārtnes mazsaimnieki — tāpat kā dārzniekiem viņu ratos vidēja kāposti un citas saknes. Līzbete no torņa itin labi pārzināja, kas katram ratos. Miezītes un Rātslaukū mazsaimnieki droši vien bija atveduši arī kraupainus un acainus kartupeļus, spožajās kannās slēpās piens un karotēm smalstītais krējums. Ne jau visiem krējuma maļamās mašīnas — tādu nav pat vēl daudziem lielsaimniekiem.

Un tirgus dziļumā, aiz šīm pajūgu rindām cik reižu rudeņos Līzbete pati nav sēdējusi ar Lielo Putnu uz uguns sarkanu ābolu kalna, un blakus ir zaigojis Gauru dārza mēness bālo ābolu vezums. Plēsdamies pilsētnieki stiepa pretim savas tarbas. Lielajam Putnam steigas drudzī sverot rasojā piere. Pati Līzbete tikai grāba, pārskaitīja un grūda svārku kabatās naudu. Čaukstēja kreisajā, skanēja labajā... Aiz saldi smaržīgajiem vezumiem ratos sēdēja citu tālo pagastu saimnieki. Tāpat kā Gauri un Putni tie garo nakts ceļu dēļ bija vēlāk uzrībinājušies tirgus laukumā, labākās vietas bija jau aizņēmuši turienes mazsaimnieki. Bet kas par to? Toties viņu ratos kā labi baroti vepri gulēja miltu un putraimu maisi un uz izkaltētām baltām drānām kārdināja pilsētnieku acis caurspīdīgos papīros glīti iesaiņotas sviesta mārciņas. Trekns sviests, bez vienas sūkalu vai sālsūdens lāses. Un biezpiens, ķimeņu siers, olas. Krējums spaiņos aiz laduma staipījās kā medus un garšoja pēc mandelēm.

Kad ratos sēdot notirpa kājas, tās varēja pastaipīt Jelgavas ielās, varēja aizskriet līdz Gustei, patriekties kādu stundu, uzlaikot viņas jaunās, puķu apkrautām malām cepures un apbrīnot savu skaisto seju. Varēja iegriezties veikalos un izšķērdīgas, bagāta saimnieka sievas greznības kārē pirkt spoža zīda lakatus. Puķei visu vasaru vienas un tās pašas krāsas, zieda košums — Līzbete katru dienu mainīja galvas segu, te viņas seja saules staru slēpdamās grima sārtā zemeņu ēnā, te dārza zaļumā. Gauru māju logiem labi saredzama, mirdzinājās košī baltā apsējā. Un baznīcā, slieksni pārkāpjot, Līzbete tīšām mazliet pavilka svārku malu uz augšu, izspēra kāju kā sudraba sprādzēs iekaltu puķes kātu. Visām sievām skaudībā tenkājot sasprēgāja lūpas, tik skaistas bija Līzbetei kurpes, pirktas par liepziedu medus naudu, tik čaukstīgi bija zīda apakšbrunči ar triju kārtu kruzuļiem — par dažām sviesta mārciņām.

Līzbete brīdi smaidīja, glāžainām acīm cauri tirgus ņirbulim skatīdamās senajās dienās. Bet bija reizes, kad pats Lielais Putns arī gribēja solot blakus savai staltajai sievai. Tad viņi iegriezās tepat Zivju tirgū, nopirka kādu kālu Slokas kūpinātu reņģu iegādāja prāvāku muciņu silķu. Pietika vai visam gadam, gan kalpiem, gan pašiem — ar krējumu, skābu putru un kartupeļiem silķes vareni labi garšoja, īpaši vasaras karstajā laikā, kad trekna cūkas gaļa sprūda rīklē un prasījās kas liesāks. Lielajam Putnam garšoja ceptas silķes. Ievīstīja avīzē, uzmeta kvēlainām oglēm un apdegušus, taukainas, melnām papīra lēksterēm aplipušas nolika milzīm Putnam priekšā — ēda, stenēja, asakas meta zem galda. Tajā vasarā, kad no Gauru dārza kāda ēna zagās Putnu dārzā, un pulkstenis mēmu pirkstu rādīja tuvo mīlestības stundu, Līzbete pati cepa oglēs silķes, pati pasniedza uz visslielākā šķīvja... Līzbetei saskrēja siekalas mutē, viņa iedomāja Gusti, kas droši vien jau lejā gaidīja, un pastiepās uz priekšu, lai labāki redzētu Pils ielas stūri, bet šajā pašā brīdī viņas skats it kā atsitās pret baznīcas dārza vārtu stabiem un palika biedīgi izplēties pār kādu ubagu, kas visā garumā krizdams izlaidās uz ietnes, tieši iepretim vārtiem. Viņa kūja pārlēca šķērsu netīro ūdeņu notekai, sīknaudas ripas, saulē spoži spīdinādamās, skrēja pa slīpo ietvi garām mācītāja mājas durvīm, zuda akmeņu spraugās, ripoja ielas vidus zirgu mēslos, no visām pusēm pretī steidza ziņkārīgo bars. Ubags gulēja tālu izplestām rokām, kailu galvas vidu, bez vienas kustības — kā samīts kukainis. Kāds pieliecās un aptaustīja roku, galvu. Līzbete pretīgumā saviebās. Šī galva, bez viena mata, apaļa un gluda, viņai atgādināja zemes dziļuma tukši iztecējušās olu čaumalas. Tāds nieka kritiens, un galvas podā vairs nevienas domas — pēc dažām dienām to noglabās zemē tārpiem.

Un pēkšņi viņa sajuta krūtīs dīvainu prieka guldzienu. Līzbete dzīvo! Bet cik tur daudz trūka, un viņa pati varēja būt tā, ap ko drūzmējās ziņkārīgo bars. Droši vien tur stāvēja arī Guste un acīm atkal pušķoja savu dienu. Un nupat, vēl netālā stundā, Līzbete staigāja šo slīpo ietni, nejauzdama aiz baznīcas vārtiem uzglūnam nāvi. Viņa iedomāja arī savu naudu bankā, mājā skārda kārbā, noslēptu peles alā un šeit, tornī, dziļā svārku kabatā — un ar divkāršu kārtību dzīvot, grābt saujām visu, ko zemes dzīve vēl sniedz, skatiem ieskrēja atpakaļ kustīgajā tirgus ņirbulī. Kāds zirgs, augstu izslējis galvu, atņirgtiem zobiem izzviedza savu zirga prieku, kaklā karājās pilna auzu kule. Līzbete arī iesmējās — asi un spītīgi — kā iedurdama savu esmi tieši dzīvajai pasaulei vidū. Iegribējās paškiesties ar naudu, grozīties, būt vajadzīgai tiem, tur lejā. Cik rotaļīgi viegli viņi visi ripinājās, lodāja, līkņāja un slēpās, šie mazie kukaiņu lieluma cilvēki. Mājas kā sērkoku kārbas ar gliemežvāku jumtiem, ielas kā šauras pārlēcamas plavu upes. Īsta kukaiņu pilsēta! Skudru, simtkāju un resnu vaboļu pilsēta. Lauku ceļi no visām debess pusēm locījās šurpu kā no kamoliem atrisuši dzijas pavedieni, pavisam plāni pavedieni. Visplānākais, gandrīz pārdilis vidū pušu, vijās pāri Gaisa tiltam... Un jo Pasaule baznīcas pakājē ruka aizvien mazāka un niecīgāka, jo lielāka un varenāka pletās toruī Līzbete.

„Jāsteidzas," viņa sev teica, bīdamās ieraudzīt pasaules pavisam izzūdam. Mazliet atgāztu galvu, sausajās mutes rievās šķobīdama smaidu, viņa kāpa lejā. Pretī un gaļām ausīm, līdzi svārku astes uzvandītiem putekļiem pa kāpnēm uz augšu drāza ērģeļu gavilīgie dārdi, bet kas Līzbetei bija gar tiem daļas, viņa nesa lejā galvā noslēptu kādu jaunu iedomu, ļoti neparastu, bet pavisam viegli, kā bērnu spēlē, veicamu iedomu. Viņa smējās — klusu, viltīgi, vēl un vēl sevī aplaizdama un baudīdama šīs medus saldās un lipīgās domas. Pie izejas kāpņu galā stāvēja kumpains vīrs, laikam tas pats baznīcas dārza rakņātājs kurmis, tas pats, kam līdzi viņas acis bija urbušās zemē. Viņš atlēca sānis, piespiedās sienai un gavilīgajai Līzbetei ļāva netraucēti paslīdēt gaļām.

Tas bija zvaniķis ar atlēgu saišķi. „Dievs, piedodi mūsu grēkus un parādus, tur aizgāja kāda laimīga nelaimīgā," un viņš lēnām, ar bijību pievēra smagās durvis. Mācītāja kunga Gotfrīds jau trešo stundu spēlēja ērģeles — kā nevienu rītu.

*

„... un gaudrīz viena pati gribēju doties mājās. Te, saraujos, skatos: kāds nolaižas uz ielas visā garumā, kā no gaisa kritis. Kājas neklausīja skriet un skatīt saškaidīto ģīmi. Tava galva tur augšā visu laiku grozījās, kā nāves meklētājam. Vai tu neredzēji, ka es māju ar mutautu? Pat saucu! Un kāda tu izskaties — caurejas zaļu ģīmi, spoka acīm, lakats sagriezies, novārtītas drēbes. Raugies: uz pleciem tīmekļi, beigtas mušas. Un kas ar svārkiem — zvanu spodrināji?"

Līzbete ļāva Gustei runāt cik tīk un kā pierē iespiestām jaunām acīm skatījās apkārt.

„Nu, ko tu augšā izpētīji?" Kad abas bija gabaliņu gājušas, Guste nenocietās apjautāties jau rāmāku balsi.

„Tik vien ir kur tverties — tepat virs zemes. Pasaule ir pulksteņa raibā ciparnīca. Gadi, stundas — — dienas, sekundes — jāsteidzas dzīvot un būt."

„Viegli teikt. Manas kājas pārsalušas, nevaru pasteigties. Pusdienās būs šis tas sagramstīts, tik daudz nokavēta laika tavu iedomu dēļ."

Šajā dienā Līzbete līdz pat vakaram bija neparasti mundra, daudz ēda, šķirstīja modes žurnālus, ieskatījās vienā un otrā Gustes šaušalu grāmatā, pat kaķeni paņēma klēpī un nemākulīgi paglaudīja to pret spalvu.

Otrā rītā viņa pamodās vēl možāka. Ārā vēl bija tumsa, tikai dažu nameļu logos spīdēja agrās darba rīta ugunis, kad viņa jau raustīja Gustes segu. „Mosties, Guste, resnā vabole, es esmu jau augšā un gribu ēst."

(Turpinājums sekos).

TORONTO LATVIEŠU ŠPORTA KLUBS kopā ar GAIDĀM, SKAUTIEM, LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLU un DIŽDANCI

svētdien, š. g. 4. maijā,

Sv. ANDREJA BAZNĪCAS TELPĀS TORONTO

RĪKO

BĒRNU UN JAUNATNES

SVĒTKUS

PROGRAMMĀ:

1) no 3—6 tautas dziesmu, pasaku, veiklu auto sacensību, mērķi mešanu, zīmēšanas, signālizācijas un daudzi citi stendi.

2) no 3—9 rotaļas, tautas dejas, veiklību un apsprātību sacensības. (859)

GODALGAS — ATSPIRDZINĀJUMI — GRĀMATU GALDS

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS DĀMU KOMITEJA RĪKO

TRADICIONĀLO MAIJA BALLI

Dāmu Komitejas 3. gadu dibināšanas dienas atcerei

š. g. 2. maijā, plkst. 8 vakarā,

245 College ielā, UNGĀRU NAMĀ, Toronto

Piedalās: ŽANRA DZIEDĀTĀJ —?!
DEJOTĀJI — KOMISKĀS DEJAS —?
JAUTRĪBAS VAGARS —!

Galdiņus var rezervēt pa tel. OL 4121 no plkst. 6 vak.

Ieeja $1.00, biedriem $0.75

GARDI PADZĒRIENI UN PIEKOŽAMIE

(819) Visus mīli sagaidīs

TLB DĀMU KOMITEJA

3. maijā, plkst. 11.30 Toronto, 835 Queen St., E.
Woodgreen Community Centre vingrotavā (ieeja no Empire St.)

TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBA

SARĪKOJUMĀ NOTIKS

ONTARIO APGABALA LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VĪRIEŠU VOLEJBOLĀ

Piedalīsies 4 labākās apgabala vienības: HAMILTONAS DV „SPARTA", Sv. KATARINAS SPORTA KOPA, TORONTO LATVIEŠU YMCAs KLUBS un TORONTO SPORTA KLUBS

Pēc tam turpat plkst. 16.30 draudzības spēle vīriešu basketbolā

Lietuviešu Vytis — Toronto Latviešu Sp. Klubs

Ieejas maksa $0.50, jaunatnei līdz 16 g. — brīva (861a)

IEGAUMĒJIET!

Pavasara sezonas lielākais un lētākais sarīkojums

MAIJA BALLE

būs š. g. 16. maijā, plkst. 20

PLAŠAJĀS UN KRĀŠŅI DEKORĒTĀS

COLUMBUS HALL TELPĀS

582 Sherbourne ielā (pie Bloor), Toronto (861)

PIEKTDIEN, 2. MAIJĀ, PL. 7 VAKARĀ, 274 BROADVIEW AVE YMCAs TELPĀS, TORONTO

VOLEJBOLA TURNĪRS

PIEDALĀS IGAUŅU SPORTA KLUBS KALEV, TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBS, LIETUVIEŠU SPORTA KLUBS VYTIS un ČECHOSLOVAKU SPORTA KLUBS SOKOL

Pēc sacīkstēm DEJA Ieeja, ieskaitot deju, $0.75

(852) Igauņu sporta klubs KALEV

Namamātes, sarīkojumu un viesību mielastu rīkotājas, iepērcieties latvieša

ARTURA ANŠMITA

PĀRTIKAS PREČU VEIKALĀ

274 Parliament St., Toronto

atvērts līdz plkst. 10 vakarā, Tel. WA 2361

BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ DAŽĀDA VEIDA PĀRTIKAS PRECES

ATKAL JAUNS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS:

MIEŽU PUTRAIMI UN NĒĢI

Piektdienas un sestdienas vakaros preces uz vēlēšanos piegādā mājās

VAI VĒLATIES PIRKT VAI PĀRDOT KĀDU NAMU?

Ļaujiet palīdzēt Jums! Mūsu rīcībā pārdošanai ir simtiem namu šajā pilsētā, daudzi uz atvieglotiem iemaksas noteikumiem

ANTONS J. PASTARS

261 Concord Ave (Bloor & Ossington tuvumā)

PĀRSTĀV

ARTHUR H. KIVINEN

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

38 Lawrence Ave, W. Toronto, tel. MO 5464

SPORTS

RUSMANIS FUTBOLA NOZARES VADĪTĀJS

Kanadas Latviešu Sporta Apvienības valde savā pēdējā sēdē par LSAK futbola nozares vadītāju iecēlusi no Anglijas nesen iebraukušo Rusmani, kura adrese: 445 King William Str., Hamilton, Ont. Jaunais futbola nozares vadītājs lūdz atsaukties visus Kanadā dzīvojošos futbolistus un tos, kas ar šo sportu kā iesācēji vēlētos nodarboties, aprādot futbola nodarbību iespējas attiecīgā vietā.

Tuvākā laikā sniegsim Rusmaņa speciālrakstu.

R. KADIĶIS KAZAKA PALĪGS

Tajā pašā sēdē LSAK valde par basketbola nozares vadītāja M. Kazaka palīgu izraudzīja arī no Anglijas nesen iebraukušo R. Kadiķi, kas uz īsu laiku bija apmeties Hamiltonā, bet tagad dzīvo Toronto.

R. BULTE ATTEICIES

Hamiltonas DV sporta kopas „Sparta" priekšsēdis R. Bulte, lai varētu aktīvāki piedalīties sporta nodarbībās, atteicies no amata.

SPORTA KONGRESS

Pēc baltiešu 2. sporta svētkiem 18. maijā, Toronto, Centr. YMCA's telpās, College ielā 40, pl. 10 notiks Kanadas latviešu otrs sporta kongress, kuram Kanadas Latviešu Sporta Apvienības valde paredzējusi šādu darba kārtību:

1 Kongresa amatpersonu vēlēšana; 2) valdes ziņojums; 3) revīzijas komisijas ziņojums;; 4) reģistrācijas nodevu noteikšana; 5) budžets 1952./53. g.; 6) statūtu papildinājumi; 7) sporta laikraksta izdošana; 8) dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Sporta kopas, resp. klubi eventuālos papildinājumus dienas kārtībā var iesniegt vēlākais vienu nedēļu pirms kongresa.

Kongresā var piedalīties ikviens latviešu sportists, bet ar balstiesībām piedalās tikai kopu, resp. klubu delegāti — viens mandāts no 10 reģistrētiem sportistiem. Tuvāki norādījumi LSAK apkārtrakstā.

BALTIEŠU OTRIE SPORTA SVĒTKI KANADĀ

Vienotās liktenģaitas un pagātnes ciešās draudzības saites draudzībā vieno trimdas zemēs izklīdinātās igauņu, lietuviešu un latviešu tautas, kas nelokāmi turas pie savām tradicijām un nacionālā gara, nepaklaujoties svešās apkārtnes ietekmei. Ikvienā vietā baltiešiem ir savas organizācijas, sava sabiedriskā dzīve, kas pauž ikvienas nācijas nacionālo garu.

Ļoti uzticīga savām tradicijām ir baltiešu sporta saime, kuru vieno kopēji sporta veidi, senās atmiņas, kas saistās ar Rīgu, Kaunu un Tallinu, kur baltiešu sportisti tik daudzas reizes draudzīgi cīnījušies.

Nevaram būt savās skaistajās galvaspilsētās, tomēr sporta draudzība pastāv un pastāvēs arvien, ko norāda baltiešu sportistu labās attieksmes.

Pēc latviešu sporta vadošo personu ierosinājuma pag. gadā latviešu sarīkojumā Toronto notika Kanadas baltiešu pirmie vispārīgie sporta svētki; šogad 16. un 17. maijā. Toronto lietuviešu sarīkojumā šādi svētki notiks jau otro reizi ar plašākās sabiedrības piedalīšanos.

Šigada baltiešu sporta svētkos sacensības paredzētas šachā, pie 6 galdiniem, galda tenisā — 3 vīrieši un 3 sieviešu dalībnieces, vīriešu basketbolā un volejbolā un sieviešu volejbolā. Svētku programmu kuplinās ar vingrošanu un tautiskām dejām.

Tuvāka informācija sekos.

TLSK ONTARIO MEISTARS

Tikai trīs dienas pirms Kanadas latviešu sieviešu volejbola finala spēlēm Montreālā, noskaidrojās Ontārio meistarvienība un apgabala otrā vienība Montreālas turnīram.

Piedaloties TLSK I un II vienībai un Hamiltonas „Spartas" izlasei, meistara godā tika TLSK I vienība, kas fināla spēlē pret Hamiltonu spēlēja šādā sastāvā: J. Kāpostiņa, V. Ādmine, Kirša, Lazda, Plorina un Zalmane.

Uzvarētāju vienībai LSAK balvu pasniedza Ontario apgabala sporta vad. Imants Kāpostiņš.

Jaunās paaudzes vieglatlēts G. Grīslītis, startējot Kembridžas—Sitijas Linkolnas vidusskolas (ASV) u. c. sacīkstēs, šogad sasniedzis šādus rezultātus un, salīdzinājumā ar pag. gadu — ievērojamu vispārēju progresu:

Tāllēkšanā 5,55 m, 12 mārc. lodes grūšanā 11,26 m. 440 jardu skrēj. 58,5 sek. (apm.), tāllēkšanā no vietas 2,57 m. P.

Bafalo pirms pāris nedēlām no Vācijas, Oldenburgas—Omštedes nom. lidmašīnā ieradās jaunatnes vieglatlēts, basketbolists Arturs Zāns, kam pērnajā sezonā ar 29,75 m piederēja vadītāja vieta 2 kg diska mešanā jaunatnes klasē.

Pēdējā laikā Z. treniņos sasniedzis 7,257 kg lodes grūšanā —10,11 m, tāllēkšanā — 6 m līniju. Arī jaunajā dzīves vietā viņu sagaida otrs cītīgs jaunās paaudzes vieglatlēts bij. sacīkšu biedrs Juris Lasmanis.

G. G.

LATVIEŠU SPORTISTI BOSTONĀ

DVA Bostonā sporta daļas vadītājs Manguļis lūdz sportistus un interesentus pieteikties pie viņa — 194 Heath St., lai izveidotu un rosinātu latviešu sporta dzīvi, kā arī piedalītos sacensībās ar amerikāņiem. No interesentu skaita un spējām izveidos atsevišķas sporta vienības. Pasākums sevišķi ieteicams jaunatnei, jo arī sports ir veids, kā var cīnīties par latviešu lietu. -iņš

ZIŅAS NO AUSTRĀLIJAS

Sporta žurnālists, jaunākās paaudzes vispusīgais sportists Bernhards Čečiņš, Austrālijā pildot līguma laiku, darbā lauzis kāju, tādēļ kādu laiku nevarēs būt aktīvs sporta laukumā. Pēdējā laikā pirms nelaimes gadījuma viņš trenējās ungaru izlases trenera Dr. Moojorozi vadībā, uzrādot ievērojamu progresu, sevišķi lodes grūšanā, kur viņš tuvojās 13 m līnijai. Vēlot drīzu atveseļošanos, sniedzam B. Čečiņa adresi: 168 Vincent Str., North Perth, W. A. Australia.

*

Tajā pašā apkārtnē Austrālijā dzīvo vispusīgā jaunās paaudzes sportiste Ilze Viļuma, ko pazīstam kā labu augstlēcēju un arī šķēpmetēju. Tagad V. pievērsusies diska mešanai. Pēc speciālistu domām Viļuma šai disciplīnā varot gūt ļoti labus panākumus. Cerēsim, ka viņai nepietrūks izturības un gribas spēka. J. Viļumas adrese: c/o Mental Hospital Board, Claremont, W. A. Australia.

16 PARNASA PASAULES RAKSTNIEKU SERIJAS GRĀMATAS

jau iznākušas. Visas vērtīgas, saistošas, interesantas. Visas tulkojuši mūsu labākie rakstnieki un tulkotāji: Veronika Strēlerte, Lizete Skalbe, Valdemārs Kārkliņš u. c. Visi serijas autoru vārdi nes pasaules slavu. Palūkojieties!

			Broš.	Ies.
1. Andrē Žids	—	Pastorālā simfonija	0.85	1.35
2. Džons Steinbeks	—	Mēness norietējis	1.60	—
3. Džemss Hiltons	—	Ardievu, mister Čips	1.00	1.60
4. Voltērs	—	Kandids	1.20	—
5. Augusts Strindbergs	—	Hemsalnieki	1.60	—
6. Ernsts Hemingvejs	—	Ardievas ieročiem	2.00	—
7. Antuans Eksiperi	—	Nakts lidojums	1.00	1.60
8. Džozifs Konrads	—	Taifuns	1.00	1.60
9. Žoržs Dīmels	—	Negaisa nakts	1.00	1.50
10. Onorē de Balzaks	—	Eiženija Grandē	1.50	2.00
11. Džordžs Orvels	—	1 9 8 4	2.00	2.60
12. Gustavs Flobērs	—	Bovāri kundze	2.60	3.20
13. Hermanis Hese	—	Narciss un Zeltamute	2.00	2.60
14. Andrē Žids	—	Sievu skola	2.00	2.60
15. Pērs Lāgerkvists	—	Baraba	1.75	2.40
16. Džonatans Svifts	—	Gulivera ceļojumi	2.40	3.00

Ar šo lielisko grāmatu virkni ir dots pamats, uz kura Jūs varat sākt atjaunot savu pasaules rakstnieku bibliotēku latviešu valodā.

Pie mūsu pārstāvja:

MR. ARTURS ĶĪVĪTIS,

Hurdmans Bridge Box 163, Ottawa, Ont., Canada

NOGARŠOJIET NĒĢUS!

Būs tikai dažas nedēļas. Dabūjami pārtikas veikalos:

ANŠMITS — 274 Parliament St. — WA 2361
MAURĪTIS — 1150 College St. — KE 7042
POKO — 376 College St. — KI 1300
TILMANIS — 10 Widmer St. — EM 6-2434

Arī pavasara zvejas

SVAIGI ŽĀVĒTUS ZUŠUS DABŪSIT TURPAT!

Kas vēlētos korespondences ceļā studēt

TECHNISKO ZĪMĒŠANU
(CHICAGO TECHNICAL COLLEGE), vai

MĀKSLAS ZĪMĒŠANU
(WASHINGTON SCHOOL OF ART)

rakstīt

ARNOLDAM GOLTAM

19 Low St., Ballston Spa., N.Y., U.S.A.

P. S.: Nav nepieciešamas iepriekšējas zināšanas, ne izglītība, kā arī neškiro dzimumu, ne vecumu. (856)

JAUNĀKĀS UN ARĪ AGRĀK IZNĀKUŠĀS

GRĀMATAS

PLAŠĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ

R. KRŪKLĪŠA GRĀMATNĪCA

1109 E. Gr. River Ave
East Lansing, Mich., USA

MĀJU pirkšanas un pārdošanas formālitātes kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont.
Telef. RA 7149. (629)

SAIMNIECE

SAGATAVO DAŽĀDUS VIESĪBU GALDUS

Tel. EM, 4-4211, Toronto (863)

VAJADZĪGA SIEVIETE pie 1 mēn. vecas meitenes tabakas farmā. Alga pēc vienošanās. Lūdz rakstīt E. Augstman R.R.I. La Sallette, Ont. (830)

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto,
Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

LATVJU ZELTENES,

atsaucieties nopietnā precību nolūkā. Saprašanās gadījumā —laulības. Vēstulēm pievienot fotografiju un pareizu adresi. Uz visām vēstulēm atbildēšu. Lūdzu rakstīt š. laikr. kant. A-O. (866)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

»BALTIC CARTAGE«
and MOVERS

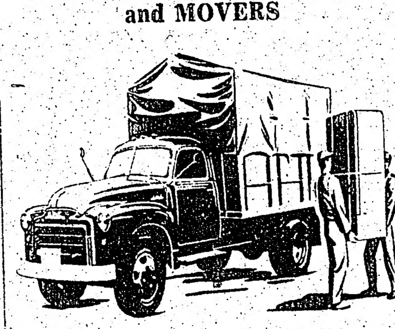

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

MAIJA BALLE

16. MAIJĀ, PLKST. 20.00
COLUMBUS HALL TELPĀS
582 Sherbourne ielā
DV Toronto nodaļa
(862)

JĀNI GRĀVĪTI, no Spakenbergas nom. Gesthachtē lūdz atsaukties A. Kļaviņš, 4 Hareet St., Leeds M. England, vai rakstīt I. Ženka 140 Alpine Ave, Hamilton (Ont.). (866)

2 NEMĒBELĒTAS istabas ar vārīšanas iespējām izdodamas diviem vai trim pieaugušiem cilvēkiem — KI 5913. Toronto. (864)

IZDODAMAS istabas ar un bez mēbelēm Broadview un Danforth Ave rajonā. Zvanīt tel. RI 3609, Toronto pēc 6 un svētdien visu dienu. (855)

IZDODAMA mēbelēta istaba vieniniekam. Zvanīt pēc 6 vakarā tel. LO 5235. Toronto. (867)

IZDODAMA istaba ar pilnu pansiju 2 kungiem. Zvanīt LY 8596. Toronto. (854)

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 824 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
O. Dikis, latviešu grāmatnīca, R. 2. Waverly, Ohio.
E. Dravenjeks, 485 Nostrand Ave., Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.
J. Soboļevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.
G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 37, Ohio.
Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:
I. Batraks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
A. Čauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont.
E. Juršēvskis, 608 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.
Vilis Kalniņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2069
H. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3880
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā
„Ulubele" jauniešu žurnāls, (13b) Murnau/Obb. Postfach 19.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM 5.- 3 mēn.: DM14.-

4. Anglijā
Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnši 20/-

5. Francijā:
Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 frankl 3 mēn. 1000 frankl

6. Dānijā:
Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:
Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds" Postbox 15079, Stockholm.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:
DV A — A valde, Mr. A. Lauva, P. O. Camberwell North., Vic.
DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šilini.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

9. Venecuelā:
Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimsrīs 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI KANADĀ (LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĒS)

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. Hamilton, Ont. t. 70136) **Wellandā,** 27. apr., pl. 4p p. dievkalp. ar sv. vakarēdienu; **Otavā,** 4. maijā Mātes dienas dievkalp. (Pētera b.). Dziedās Līna Karlsone. Pēc dievkalp. sanāksme — „Mātes un ģimenes dienas". No 5.-19. maijam ceļojumā uz Newfoundlandu. **St. John's** 11. maijā, **Corner Brook'ā** 18. maijā Dievkalp., sanāksmes, referāti, tautiešu apmekl. Atceļā 20.-22. maijam viesosies Halifaksā.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland Str. Winnipeg, Man.). **Vinipegā,** 11. maijā, pl. 4 pp., Ģimenes dienas dievkalp. sv. Pētera b-cā, ar sekojošu laicīgu aktu, referātu, priekšnesumiem un tējas galdu.

Māc. V. Šefers (659 Piccadilly Street, London, Ont.). **Niagara Falls,** 3. maijā, pl. 6 vak. Pāvila bazn. Ģimenes dienas dievkalp.. **St. Katarinā,** 4. maijā, pl. 5 pp. Kristus bazn. Ģimenes dienas dievkalp.; **Sarnijā,** 10. maijā, pl. 6 vak. Ģimenes dienas dievkalp.; **Londonā,** 11. maijā, pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. Ģimenes dienas dievkalp.; **Londonā,** 25. maijā, pl. 4 pp., dievkalp. Trīsvienības baznīcā.

St. Katarinā, 13. aprīlī kristīti: Rozītis Gvido, Gvido un Skaidrītes dz. Jaunpetrovičs, dēls; Neimanis Juris, Herberta un Aleksandras, dz. Stūrmanis, dēls. **Londonā,** 19. aprīlī salaulāti Niedra Vidvuds ar Bekmani Ausmu.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Hamiltonā** 4. maijā, pl. 4 pp. Ģimenes dienas dievkalp. (18 Victoria Ave So.) Kristīti: Daina Anita Bruners, Arvēda un vilmas m.

Hamiltonas Latviešu Dr. Dāmu komiteja rīko sestdien, 3. maijā, pl. 6.30 vakarā Ungāru b-cas zālē, Barton un Mary ielas stūrī, Toronto Latviešu Nacionālā teātra viesizrādi. Uzvedīs R. Blaumaņa 5 cēl. drāmu „Indrāni". Režisore Milda Bērziņa; dekorātors Jānis Sukurs, apgaismotājs Arvids Strucis. Biļetes $1.—, skolniekiem 25 c. Visi mīli aicināti.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510). **Toronto Sv. Jāņa b., 274 Concord Ave,** 11. maijā, pl. 4 pp. Mātes dienas dievkalp. Svētdienas skola.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str. Toronto. Ont t. MI 1873; baznīcā PR 1563) **Toronto Sv. Andreja baznīcā,** svētdien, 4. maijā bērnu un jaunatnes dievkalpojums, pl. 2. Pēc dievkalpojuma Sv. Andreja b-cas blakustelpās plaši bērnu svētki. Jaunatnes iesvētīšana paredzēta jūlija pirmajā svētdienā, t. i. 6. jūlijā. Jaunatnei, kas vēlas iesvētīties, jāpieteicas pie mācītāja jau tagad.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Monteral, Que.) **Monterālā,** 11. maijā, pl. 4 pp. Mātes dienas dievkalp. Redeemer b-cā, 285 Clarke Ave. Kristīti: Arnolds Reinholds Sproģis, Arnolda un Gerdas d.; Gundega Silvija Garais, Ivāra un Zentas m. Laulāti: Arveds Pilts ar Lidiju Skalde.

Māc. A. Ériedis (17 — 8th Str. Noranda. Que. t. 2036 J). **Virdžinijtaunā,** 4. maijā, pl. 2 pp. dievkalp. Anglikāņu b-cā; **Norandā,** 11. maijā, pl. 4 pp. Ģimenes dienas dievkalp. United b. Kristīti: (Norandā) Jānis Krasovskis, Alfona un Mirdzas d. Laulāti: (Virdžinijtaunā) Adolfs Starasts ar Antoniju Rudevics.

Māc. E. Caune (10827 — 114 Str. Edmonton, Alta; t. 41890) **Edmontonā** 11. maijā, pl. 4 pp. Ģimenes dienas dievkalp. Jāņa b. Laulāti: Pēteris Šķēle ar Ilgu Dzidrums. Kristīti: Gunta Phyllis Vilks un Leo Roys Vilks, Rūdolfa un Dzidras bērni. **Kalgarijā,** 4. maijā, pl. 3 pp. Ģimenes dienas dievkalp. Zviedru b. **Letbridžē,** 3. maijā, Ģimenes dienas dievkalp. Kristus Trīsvienības b.

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8th Ave. Vancouver, 9, B. C.). **Vankuverā,** 11. maijā, pl. 5 pp. Ģimenes dienas dievkalp.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

TORONTO BAPTISTU dievkalpojums svētdien, 4. maijā, pl. 17, Walmer Road baptistu baznīcas telpās. Bībeles studija piektdienās, pl. 20. Māc. R. Eksteins.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

STRĪDUS AP ASV DZELZS RŪPNIECĪBU

Vēl vienmēr nav nomierinājušies ASV dzelzs rūpnieku un republikāņu politiķu satrauktie prāti par Trūmena rīkojumu pārņemt valdības rīcībā dzelzs rūpniecības augstāko pārraudzību. Sākumā šis strīdus bija, vai Trūmens izvēlējies pareizu rīcību un laiku disputa likvidēšanai, bet tagad jau kritiķi apgalvo, ka Trūmens pārkāpis ASV konstitūciju. Un ir zīmīgi, ka politiskie strīdi par ASV konstitūcijas pārkāpšanu vienmēr ir bijuši ļoti asi un ilgi.

Kas tad īsti noticis?

Sakarā ar arodbiedrību streika draudiem Trūmens pēdējā brīdī deva rīkojumu tirdzniecības ministram Sojeram pārņemt dzelzs rūpniecības vadību. Sojeru pilnvaroja vajadzības gadījumā paaugstināt strādnieku algas un dzelzs rūdas cenu (Kā zināms, dzelzs rūdas cena tagad paaugstināta par 3 dolariem tonnā). Kaut arī dzelzs rūpnīcu direkcija un īpašnieki ir padoti Trūmena pilnvarniekam, pašā dzelzs rūpniecībā nav nekādu citu pārmaiņu, un visa darbība norit normālā gaitā kā līdz šim.

Šādu gadījumu, kur ASV prezidents pārņem kādas rūpniecības nozares augstāko vadību un aizliedz streiku, nav retums Amerikas vēsturē. Prez. Vilsons pārņēma telegrafu valsts pārziņā, prez. Franklins Rūzvelts pirms kaŗa sākšanās ar Japānu, pārņēma valdības varā 3 gadījumos atsevišķās rūpnīcas, bet 2. pasaules kaŗa laikā Rūzvelts 29 reizes iejaucās atsevišķu rūpniecības nozaru darbībā. Trūmena laikā redzam 9 šādus gadījumus, no kuriem ievērojamākais ir dzelzceļu pārņemšana valsts varā 1950. g., kad dzelzceļu darbinieki gatavojās streikot, lai panāktu algu paaugstināšanu.

Taču šoreiz protesti par Trūmena rīcību ir jo sevišķi skaļi, un starp viņa kritizētājiem atrodam lielos dzelzs rūpniecību magnātus, daudzus republikāņu politiķus un arī atsevišķus demokratu partijas vadītājus, kā arī pavisam liberāli noskaņotus politiķus. Trūmenu apvaino diktātoriskā rīcībā, Kongresa apiešanā un kapitulēšanā strādnieku šķirai, kas šo precedentu izmantošot augstāku algu pieprasīšanai arī citās rūpniecības nozarēs. Trūmena kritizētāji mēģina pat pierādīt, ka viņš pārkāpis ASV konstitūciju. Tie saka, ka 1) pēc ASV konstitūcijas prezidentam neesot varas pārņemt dzelzs rūpniecību, 2) ASV konstitūcija gan paredz, ka prezidentam jāseko likumu pareizai izpildīšanai un to ievērošanai tautas labā, tomēr prezidents nevarot izdot rīkojumus, kuriem ir likuma spēks. 3) Tikai nesen Kongress esot pieņēmis rezolūciju, ar kuru prezidentam tiek atņemtas tiesības pārņemt valsts pārraudzībā atsevišķas rūpniecības. 4) Tā kā Trūmens pats atzinis, ka pašreiz nav kaŗa laiks, tad viņš nevar arī savu rīcību attaisnot ar to, ka rīkojies kā augstākais bruņoto spēku pavēlnieks. Visbeidzot kritiķi saka, ka Kongress devis prezidentam pietiekošu rīcības brīvību izlietot citus līdzekļus svarīgu streiku likvidēšanai.

Tikpat svarīgi ir Trūmena rīcības aizstāvju argumenti. Viņi savukārt apgalvo, ka prezidentam saskaņā ar ASV konstitūciju ir pienākums un vara rūpēties par tautas labklājību, kas noteikti būtu mazinājusies, ja streiks būtu īstenots. Prezidentam ir pienākums rūpēties, ka likumus pareizi izpilda, tādēļ viņš nedrīkst pielaist bruņošanās rūpniecības apdraudēšanu, kas noteikti būtu noticis, ja dzelzs rūpniecība apstātos. Arī prezidents Linkolns, atdodot vergiem brīvību (1862) rīkojies vienīgi savas prezidenta varas un pienākuma ietvaros. Ja prezidents grieztos pēc sevišķas atļaujas pie Kongresa, paietu ilgāks laiks, strādnieki nesaņemtu algu, dzelzs koncerniem nebūtu ienākumu, un valstij trūktu ļoti vajadzīgās dzelzs rūdas.

Šie ir iemesli, kādēļ pēc Trūmena aizstāvju domām viņš varējis rīkoties un izbeigt streiku bez jebkādām Kongresa pilnvarām. Lai gan lielie dzelzs koncerni jau iesnieguši sūdzības par prezidenta rīcību valsts tiesai, tomēr tiesneši izteikušies, ka tiesai nav pilnīgas varas iejaukties prezidenta rīcībā.

Vēl karstākas debates risinās ASV Kongresā.

Neviens nevar noliegt, ka dzelzs rūpniecības streiks nelabvēlīgi ietekmētu ASV bruņošanos, pilsoņu dzīves standartu un politiskos notikumus ASV vispār, kamdēļ arī nav domājams, ka tautas doma būtu noskaņota pret prezidenta rīcību.

Ja Trūmena rīcību akceptēs vai arī viņu tikai mēreni nosodīs, tad viņš būs radījis jaunu precedentu, kas prezidenta jau tā plašās tiesības un varu vēl jo ievērojami palielinās.

Cik stipri ir PSRS okupācijas armijas spēki Austrumvācijā

48 STUNDĀS KAUJAS GATAVĪBĀ 30 DIVĪZIJAS AR 300.000 VĪRIEM

Kamēr lielvalstu politiķu aktuālākais un sāpīgākais jautājums joprojām ir ar Rietumvācijas jaunās armijas izveidošanu, tikmēr Vācijas austrumu joslā netraucēti valda Padomju okupācijas karaspēks, par kuŗa skaitlisko sastāvu un kaujas spējām visus šos gadus ir klīdušas dažādas vairāk vai mazāk apstiprinātas baumas. Kaut arī šis armijas sastāvs un lielums ir mainījies, tad tomēr rietumu militāro jautājumu speciālisti, salīdzinot savas ziņas un novērojumus, ir vienojušies, ka pēdējos divi gados Padomju okupācijas spēku samēri ir nostabilizējušies un tos vērtē uz 300.000 vīriem. Okupācijas armija Austrumvācijā sastādās apmēram no 30 divīzijām, no kurām vismaz 20 ir tanku divīzijas ar 200—300 kauju ratiem katrā. Tanki pa lielākai daļai ir no pag. pasaules kaŗa, parasti pazīstamā T-34 tipa. Izlases vienību rīcībā bez tam ir jaunākais Padomju tanka tips — „Staļins III," ko speciālisti atzīst par līdzvērtīgu angļu modelim „Centurion." Tanku divīziju apkalpes skaitu aplēš uz 10.000 vīriem, kuŗu rīcībā ir apmēram 5000 kaujas ratu.

Kājnieku divīzijas sastāv no apmēram 8000 vīriem. Parastajām kājnieku divīzijām ir pag. kaŗa lietotais apbruņojums un ieroči, toties astoņas gardes divīzijas ir apbruņotas ar visjaunākās konstrukcijas ieročiem un vispilnīgāko pārējo apgādi.

Austrumvācijā stacionētās vienības ir pakļautas tā sauc. „Atlantijas armijai," kuŗu komandē maršals Bulganins ar galveno stābu Minskā. Viņa priekšējais komandštābs novietots Insterburgas pilsētā Austrumprūsijā, un tiešais virspavēlnieks Austrumvācijā ir ģenerālis Vasilijs Čujkovs, saukts „Cietpauris."

Krievu spēki ir sadalīti ar galvenajiem smagumpunktiem Meklenburgā ziemeļos un Tīringenā dienvidos. Visstiprākie spēku koncentrējumi ir ap joslu robežu pie Šlēzvig-Holšteinas un Meklenburgas, un šo spēku galvenais uzdevums ir Ziemeļu jūras un tālāk Baltijas piekrastes aizsardzība. Dienvidu sektora spēku uzdevums ir aizsargāt flanku pret Čechoslovakiju, tāpat tiem uzticēta Saksijas arsenālu, un urāna raktuvju aizsardzība.

BERLĪNI IELENC 50.000 VĪRI

Speciāli uzdevumi ir tiem okupācijas spēkiem, kas stacionēti Berlīnes apkārtnē: — turēt Berlīni, ieskaitot Rietumu sektoru, ieslēgtu „dzelzs gredzenā," un šo uzdevumu veic apmēram 50.000 vīri. Ziemā armija mitinās vecās vācu armijas kazarmās, barakās un civiliedzīvotājiem aizliegtos dzīvokļu kvartālos. Pārējos gada laikos okupācijas karaspēks tiek mitināts lauku nometnēs, kur dzīves veids un režīms pielīdzināts kaŗa laika apstākļiem.

Okupācijas armija sastāv galvenām kārtām no jauniem iesauktajiem, kas Vācijā iegūst savai kaŗa mākslai pēdējo slīpējumu. Pēc pirmajām apmācībām Krievijā, rekrūšus pavasarī nosūta uz Austrumvāciju, kur tie visu vasaru padoti smagai dresūrai. Ļoti bieži, parasti naktš laikā, notiek tāli pārgājieni, pārvietošanās pa dzelzceļu un ar motorizētām vienībām. Visi šie manevri tiek izvesti vislielākā slepenībā, — ne tikai, lai apmācītu iesauktos, bet arī, lai jauktu pēdas rietumvalstu izlūku un novērošanas dienestam.

Tā kādā saspīlētā politiskā situācijā krievi likuši kādai tanku divīzijai braukāt nepārtraukti vis gaŗām joslu robežai, un rezultātā rietumu izlūku dienests sniedzis uztraucošus ziņojumus par milzīgu krievu spēku koncentrāciju pierobežas apgabalos.

KRIEVU KARAVĪRI NAIDĪGI VĀCIEŠIEM

Saprotams, katrai armijas daļai ir savi īpaši uzraugi, kas rūpējas par to, lai Padomju karavīrs tiktu pasargāts no vācu tautas „neveselīgās ietekmes."

„La..is un sirsnīgās attieksmes," par kādām savos oficiālos rakstos runā Padomju prese, ir tikai komūnistiskā žargona fraze, jo patiesībā katrs rekrūtis ierodas Austrumjoslā jau attiecīgi „preparēts" ar naidu un nicināšanu pret vāciešiem. Tā joprojām retajā personiskajā satiksmē Padomju kareivji vāciešus apzīmē par „Du Fritz" jeb „Du Fascist," un pat Pīks, Ulbrichts vai Grotevols viņu uztverē nav nekas vairāk kā tikai „fašisti."

KAREVJI ĒD BORŠČU, VIRSNIEKI DZER ŠAMPĀNIETI

Atalgojuma ziņā „taisnības un vienlīdzības zemes" armijā pastāv „viskapitālistiskais" sadalījums, un vienkāršo karavīru no komandējošā sastāva šķir dziļa, nepārkāpjama plaisa. Tā vienkāršs rekrūtis okupācijas armijā saņem 60 ostmarkas mēnesī, leitnants 800—1200 markas, bet pulkvedis — 3000 markas mēnesī. Bez tam visiem virsniekiem katru mēnesi ieskaita attiecīgu summu arī rubļos kādā Padomijas krājkasē.

Tādas pašas atšķirības, kādas ir atalgojuma ziņā, valda arī visā pārējā dzīvē —.

Vienkāršs kareivis pārtiek dienā galvenām kārtām no „pamatēdiena" — boršča zupas ar 150 gr gaļas un kartupeļiem, kamēr virsniekiem pusdienās izsniedz 3 ēdienus, un bez tam tiem ir pieejami bagātīgi apgādāti delikatesu veikali, visu okupēto zemju labākie dzērieni, un pat franču slavenākie vīni un konjaki.

Visa okupācijas armijas apgāde Austrumu joslā ir jāsedz vāciešiem un, pretēji sabiedroto armijai, Padomju spēki savām vajadzībām neko nesaņem no mājām. Šai apstāklī arī meklējams izskaidrojums parādībai, kā svarīgākie pārtikas produkti Austrumvācijā joprojām ir ransonēti.

Visa 30 divīziju stiprā okupācijas armija, ievērojot stingro disciplīnu un kareivju dzīves apstākļus, ir allaž priekšzīmīgi trenēta un gatava īsā laikā pārvērsties par kaŗadarbībai bruņotu spēku. Katras vienības rīcībā ir pirmšķirīgs kaujas bruņojums, rezervē tiek glabāti milzīgi municijas krājumi, kā arī degvielas, un ilgākais 48 stundu laikā visa Austrumvācijas armija var stāvēt kaujas gatavībā.

DAŽOS VĀRDOS

Siāmas valdība nolēmusi būvēt milzu autoceļu, kas šo zemi vienos ar Burmu.

o

Jaunievēlētais Indijas parlaments savā pirmajā sēdē sanāks 13. maijā, kad arī uzsāks darboties premjēra Neru jaunizveidotā valdība.

o

Lielisko autoceļu, kas šķērso Vāciju no tās ziemeļu robežas uz Alpiem un ko Hitlers nespēja izbūvēt līdz galam, pabeidz izveidot tagadējā Rietumvācijas valdība.

*

Gustavs Davidovics sodīts ar 82 mēnešiem cietuma par zemes aizsardzībai vitālu Rietumvācijas mašīnu slepenu piegādi Čechijai. Viņš nodevis sarkano čechu aģentam mašīnas, kam liela nozīme Rietumu aizsardzības izveidošanā, $318.000.— vērtībā.

*

Savstarpējās militārās palīdzības paktu Savienoto Valstu un Kolumbijas starpā parakstījis pirmās vēstnieks Bogota Veiniks un Kolumbijas ārlietu ministrs Džaramilo. Pakta saturs līdzīgs tam, ko ASV jau parakstījusi ar Peru, Ekvadoru, Kubu, Čili un Braziliju.

*

Norvēģijas valdība lūgusi Maskavu palīdzēt sameklēt tos 5 norvēģu roņu zvejas kuģus, kas kopš šīgada aprīļa pirmajām dienām nozuduši Grēnlandes austrumu piekrastē. Līdz ar to nav nekādu ziņu par šo kuģu 79 cilvēku apkalpi.

o

Ceturtdaļmiljona britu regulārās armijas karavīru rezervistu un policistu uzvilka kaujas tērpu un devās sagaidīt ienaidnieka izpletņu lēcējus, kad kādam jokdarim bija izdevies pārliecināt britu pretgaisa aizsardzības vadību, ka sākusies kādas lielvalsts ofensīva pret Angliju.

o

Spainis ūdens Burmas pilsētā Rangunā, tagad maksā 8-16 centi. Krīzi ūdens piegādē izraisījuši komūnistu partizāni, kas pārcirtuši galveno ūdens vadu. Ūdeni piegādā automobili no apkārtējiem ezeriem. Cena atkarīga no mājas stāva, kur ūdens jāpiegādā. Piem., 1. stāvā par spaini maksā 8 centi, bet trešajā jau 16 centu.

o

Kāds ungāru karavīrs pametis savu vienību un devies uz Rietumiem, kur viņš pieteicies britu policijā tikai pēc tam, kad bijis jau ap 400 km no Austrumjoslas robežas. Bailes no noklūšanas sarkano rokās bijušas tik lielas, ka viņš nav uzdrošinājies agrāk pieteikties policijai. Ungārs bēdzis no savas zemes pēc tam, kad viņa ģimene, kas dzīvojusi Budapeštas priekšpilsētā, izsūtīta uz Austrumiem.

*

Televizijas raidījumi draud apstāties Dānijā, jo turienes laudīm nav pietiekamas intereses par šo modernās technikas brīnumbērnu. Uzsākot televizijas programmas noraidīšanu pērnajā rudenī, valdība atvēlēja ārzemju valūtu 1500 televizijas uztvērēju iegādei. Visus tos nodeva tirgum. Līdz šim laikam pārdoti tikai 400 uztvērēji. Tā gabala cena $596.——. Tātad Dānijā televizijas uztvērēji vairāk kā divi reizes dārgāki nekā Savienotajās Valstīs. Bez tam Dānijā jāmaksā arī abonēšanas maksa — $7.25 gadā. Viss tas liecina, ka šī „kaite" dāņiem nelīp un vienīgā raidstacija spiesta apsvērt darbības pārtraukšanu.

TAUTISKO DEJU UN DZIESMŪ VAKARS TORONTO

Bērnu grupa dejo Brālītis un māsiņa   Foto J. Kreilis

Toronto Latviešu Biedrības deju kopa Diždancis, kas ar saviem tautisko deju sniegumiem latviešu sabiedrību Toronto laiku pa laikam iepriecina jau 4 gadi, 25. aprīlī rīkoja plašu deju un dziesmu vakaru, ko atklāja LNAK vicepriekšsēde B. Šenkēviča.

Ievadvārdos runātāja sniedza īsu pārskatu par mūsu tautas dejām un tautas dziesmām, kurās atspoguļotas latviešu ētiskās vērtības, darba mīlestība un dziņa turēties kopā, kam liela nozīme bija tautas smago pārdzīvojumu laikmetos pirms neatkarīgās Latvijas nodibināšanas. Arī tagad, kad liktenis mūsu tautu piemeklējis vissmagāk, mums jāturas tikpat vienprātīgi kopā, kā to darījuši mūsu senči, dziedot un dejojot arī nebaltos brīžos. Tautas dziesmas un dejas ir saikļi starp mums, un tās mūs vieno ar tautu, dzimteni un senčiem. Novēlot Diždancim sekmes, runātāja izteicās, ka šādu vakaru rīkošana svešumā būtu vēlama pēc iespējas biežāk.

Sarīkojuma priekšnesum daļu ievadīja dziedone E. Sedliņa, kas komponista T.Ķeniņa klavieru pavadījumā dziedāja Bērzkalna Aiz kalniem liela muiža un Volfganga Dārziņa — D..guze kuko, ko kuplais apmeklētāju skaits uzņēma atsaucīgi.

A. Aigara vadībā labi sagatavotos dejas priekšnesumus Diždancis sāka ar seno Zobenu deju, kas simbolizē cīņas ar svešiniekiem. Raitā uzvedumā sekoja Planīnu deja, Dvieļu deja, Jautrā vija u.d.c. V. Krūmkokas klavieru pavadījumā.

Sieviešu kvarteta dziesmu un mūzikas pavadījumā redzējām Brālītis māsu dancināja, Maģais dancis, Vecpuišu dancis un Jautrais pāris, kā arī A. Aigara aranžētās dejas: Sijā auzas, tautu meita, un Zaļā krūze, kas guva lielu atsaucību.

Jauno dejotāju vingrie augumi tautas tērpos — zēni pelēkos tautiskos uzvalkos un meitas savu novadu krāsainos brunčos — ritmiski labi saskaņotās kustībās izcēla tautas deju simbolismu un nacionālo vērtību. Žēl, ka dejotājām nebija attiecīgu galvas segu un apavu.

Bērnu grupa gaumīgos tautas tērpos dejoja Mugurdanci un Brālītis un māsiņa. Raugoties jaunajā audzē, kas jau savā pirmajā gadu desmitā prata itin veikli soļot latviskās dejas taktī, uz brīdi atausa doma, ka bažām par mūsu tautas nākotni nevarētu būt pamata. Bet jau nākošajā mirklī sirdī atkal iezagās šaubas ar nenovēršamiem jautājumiem:cik ilgi svešumā tie pa liks mūsu vidū? Cik ilgi tiem patiks dejot savas tautas lepnās dejas? . . .

No kreisās: E. Kremane, P. Ziediņa, M. Kreile un Kazarovskis   Foto J. Kreilis

Bija reprezentēta arī vecākā paaudze: E. Kremane ar P. Ziediņu un M. Kreile ar Kazarovski tautas tērpos dejoja Pērkondeju un Andžiņu. — Cik smaga būtu gadu nasta un kur arī īsts latvietis atrastos, vienmēr viņu rokas cilāsies un sirds pukstēs savai tautai.

Dziedone E. Sedliņa vēl dziedāja J. Ķepīša Es meitiņa kā rozīte un Bērzkalna Rozēm kais istabiņu un duetā ar J. Dzeguzi — T. Ķēniņa Es redzēju jūriņā un J. Ķepīša — Dziedāj' tautu tīrumā. Uzveduma dalībnieki saņēma kuplas ziedu veltes.

Jāpiezīmē, ka enerģiskā A. Aigara vadībā deju kopa Diždancis guvis atzīstamus panākumus un popularitāti ne tikai latviešu, bet arī kanadiešu sabiedrībā. Pagājušā gadā kopā uzstājusies 40 reizes, dažkārt pat divās vietās vienā vakarā.

Kopā jau ir 20 dejotāju pāri. Pašlaik iestudē saulgriežu un apkūlību dejas, saņemts jau aicinājums piedalīties nākošajā Kanadas nacionālajā izstādē.

Labas sekmes arī turpmāk!

Č.

AIZRĀDĪJUMS

T. Ķēniņa rakstā „Lielā mākslinieece un diženа latviete", otrās rindkopas 4. rindā jābūt: „Pirmam pasaules kaŗam sākoties, bēgļu gaitas to aizved Vitebskā, kur darbojas Tautas Konservatorijā."

Piektās rindkopas 4. rindā jālasa: „Iztapšana publikas dažkārt lētajām prasībām tai bija sveša lieta."

APKĀRT ZEMES LODEI

Austrijas muitas sargi lauza galvas, kā apkaŗot nelegālo medus transportu no Šveices bez muitas samaksas. Kāds gudrs austrietis novietojis savus bišu storpus pavisam tuvu Šveices robežai. Otrpus robežas dzīvo viņa draugs, kuŗš savukārt novietojis pierobežā vairākas mucas ar medu. Austrieša bites čakli veic savu pienākumu, un medu no šīm mucām pārnes uz gudrā austrieša stropiem. Muitniekiem par sodību Austrijā nav vēl izdots neviens likums vai noteikums, uz kura pamata varētu šo „nelegālo" ievešanu apturēt, bet austrieša attapība ienes tam patīkamu papildinājumu kasei, jo augstais muitas nodoklis tur nav jāmaksā.

o

Vācu policija pārsteigusi Erlangenā 25 universitātes studentus, kas gājuši divkaujā ar rapieriem. Kaut gan likums aizliedz divkaujas ar dzīvību apdraudošiem ieročiem, policija studentus tomēr nearestēja un vēl nav arī zināms, vai tie tiks saukti pie atbildības tiesas priekšā.

Duelanti bija rīkojušies pēc vecajām tradīcijām un gājuši cīņā ar segtu ķermeni, bet atsegtām sejām, lai tanīs varētu iezīmēties rapieru rētas, vācu studentu kārotā vīrišķības un lepnuma zīme.

*

Bijušais Italijas karalis Umberto II. saņēmis mantojumā no nesen mirušās Marijas Terēzes Bolzano villu $300.000.— vērtībā. Likums aizliedz Italijas karalnama vīriešiem mantot privātīpašumu, tādēļ, lai mantojums neietu zudumā, tas reģistrēts uz Umberto jaunākās meitas Marijas Beatrices vārda.

*

18 gadus vecā Anša Krilla vecāki ziņojuši policijai, ka divi jaunekļi nolaupījuši viņa dēlu un pārdevuši franču ārzemnieku leģionā par 30.000 frankiem. Vecāki par to uzzinājuši no dēla vēstules, kurā viņš raksta, ka atrodoties leģionāru rindās Alžīrā. Pēc Krilla nostāstiem vēl viena cita ģimene cietusi līdzīgu likteni, jo arī viņu 17 g. veco dēlu pārdevuši leģionā šie paši divi jaunekļi.

*

Parīzē lielai vairums kafejnīcu novieto galdiņus uz trotuāriem, Augstā nodokļa dēļ jau pagājušā gadā 450 kafejnīcas tika slēgtas. Ievērojot, ka trotuāru telpas īre tiek paaugstināta par 100%, atlikušo kafejnīcu (6.250) skaits vēl vairāk samazināsies. Tās kafejnīcas, kas paliks, tomēr būs spiestas paaugstināt ēdienu un dzērienu cenas, kas savukārt samazinās apmeklētāju skaitu, un vienam otram parīzietiem būs jāatsakās no tik iemīlotās pasēdēšanas pie kafijas tases uz trotuāra.

*

Ungāru tautas armijas kapteinis Endre Suranji patentējis savu izgudrojumu, kas pēc ungāru iestāžu ziņām šamazina degvielu patēriņu automobilos no 15 līdz 40%, nesamazinot dzinējspēju.

Aparātu var ievietot katrai pārgāzēšanas ierīcei. Tas samazinā vai aptur pavisam degvielas pievadi tiklīdz mainās auto svars, tiek iedarbinātas bremzes, vai arī kad auto ripo lejā no kalna.

*

Laime redzēt gandrīz visu, ko Eiropa var sniegt tūristam bez nodevām ceļojumu birojiem, gadījies 30 g. vecajam lietuvietim Staniam Urmanim. Pēdējais ir bijis lietuviešu armijas kapteinis, nosēdējis pāris gadus Padomju Savienības cietumos. 1944. g. aiztransportēts uz kādu ķīniešu koncentrācijas nometni, no kurienes viņš izbēdzis un kājām cauri Ķīnai devies uz Tibetu un vēlāk uz Saigonu Indokīnā. 1948. g. viņš uzvarēja kādā soļošanas sacīkstē un nolēma apceļot kājām pasauli. 1949. g. 17. augustā viņš startēja un no Parīzes devās uz Beļģiju, Holandi, Dāniju, Norvēģiju, Zviedriju, Vāciju, Austriju, Italiju, Dienvidslaviju, Šveici, Franciju, Angliju, Skotiju, Īriju, Beļģiju un Austri- No šejienes viņš domā doties uz Austrāliju, Jaunzēlandi, Afriku un cer sasniegt Ameriku 1955. g. Urmanis runā 12 valodas, pieder pie internacionālā skautu biroja Parīzē un ceļo skautu formā. Viņš nekad nelieto satiksmes līdzekļus un līdz šim jau nosoļojis vairāk kā 25.740 km.

Daru zināmu godājamiem tautiešiem, ka sākot ar š. g. 2 maiju
ATVERU
MAIZNĪCU KONDITOREJU
398 QUEEN E, TORONTO, Tel. EM 4-4993
(pie Parliamenta ielas)
PIEDĀVĀJU VISĀDA VEIDA MAIZNĪCAS-KONDITOREJAS RAŽOJUMUS
(867) P. PAVASARS

T. REDIŅŠ
Mana auto remontdarbnīca, sākot ar š. g. 26. aprīli paplašināta un atrodas JAUNĀS TELPĀS
2680 DANFORTH AVE. TORONTO
Tel. OX 0393, mājās tel. HA 6424
GARANTĒTS DARBS. PIEMĒROTAS CENAS
— LAIPNI PAKALPOJUMI —
Līdzšinējā vietā 867 Eastern Ave, Toronto līdz š. g. 5. maijam pārdodamas par pazeminātām cenām Reliance firmas eļļas un degvielas, riepas un akumulātori «853»

MĒBEĻU VEIKALS
Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:
kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianīno utt.
ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK.
RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.
QUEEN WEST FURNITURE Co.
587 Queen St., W., Toronto, Ont. Telef. WA 6812

Tautieši, apdrošināšanas lietās griezieties pie
EDUARDA DINVALDA
ĢENERĀLAĢENTŪRAS
438 Fairfax Ave. Kalamazoo, Michigan, U.S.A.
Telefons 29734, P.O. Box 853
Kārto visāda veida apdrošinājumu, ieskaitot
AUTOMOBIĻU UN NEKUSTAMU ĪPAŠUMU (860)